

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ

Ὁ πλέων διὰ τῆς «Εὐκαιρίας» εἰς τὸν Ναύσταθμον ἢ ὁ κατὰ γῆν πορευόμενος ἀπὸ τοῦ Κερατσινίου εἰς τὸ Πέραμα εὐκόλως διακρίνει λευκάζοντας ἐπὶ τῆς νήσου Σαλαμίνας τοὺς οἰκίσκους τῶν Ἀμπελακίων. Εἶνε τὸ κερψόν χωρίον τὸ κείμενον παρὰ τοὺς ἀνεμομύλους, ὧν κάτωθεν προρομίζονται τὰ πορθμεῖα τὰ διατηροῦντα τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τῆς ἄττικῆς ἀκτῆς ἀπὸ τῶν προπόδων τοῦ Κορυθαλλοῦ εἰς τὴν ἱστορικὴν νῆσον καὶ μεταβιβάζοντα ἀνθρώπους ἀναμῆξ καὶ ζῶα. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀνεμομύλων ἐκείνων τῶν γραφικῶς ἐπιστεφόντων τὸ πρὸς ἀνατολὰς τῶν Ἀμπελακίων ὕψωμα καὶ αὐτῆς τῆς κωμοπόλεως ἔκειτο ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς δόξης τῶν Ἀθηναίων ἢ περικλητῆς Σαλαμῆς, ἧς φερώνυμος ἦτο ἡ νήσος, ἐν ᾧ ἐν χρόνοις ἀρχαιοτέροις, ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Αἰάντος καὶ τοῦ Σόλωνος, ἡ πόλις Σαλαμῆς ἔκειτο κατὰ τὰ νότια παράλια τῆς νήσου τὰ βλέποντα πρὸς τὴν Αἴγιαν.

Ἐγὼ πολλὰς καὶ ὥραιας ἀναμνήσεις ἀπὸ τοῦ κόλπου ἐκείνου, οὗ τὴν θάλασσαν, πολλάκις ἰδὼν ἐκ τοῦ πλησίον, ἅπαξ μόνον εἶδον τρικυμιώδη Σιιθῶος δὲ γαληνῶ ἀρρίκνωτος ἢ ρυτιδοῦται τὸ ἀπόγευμα μόνον ὑπὸ αὔρας λαμβανούσης ἐνίοτε διαστάσεις ἀνέμου. Εἶνε ὁ ἀνεμος ὁ γνωστός εἰς τὸν Θεμιστοκλέα, ὁστις συνετέλεσε περισσότερον παντὸς στρατηγήματος αὐτοῦ εἰς τὴν ἤτταν τοῦ στόλου τῶν Περσῶν, ὅτε, σφοδρότερος τοῦ συνήθους πνεύσας, συνέχυσε τοὺς Φοίνικας πρώτους, ἀγνοοῦντας τὰ ὕδατα καὶ τὰς πνοὰς τοῦ κόλπου, ἧς ἐγίνωσκον ἄριστα οἱ Ἀθηναῖοι.

Καὶ ὅμως οἱ πρόγονοι τῶν Φοινίκων ἐκείνων τῶν τελείως ἀγνοούντων τότε τὰς θαλάσσας τῆς νήσου ἐγίνωσκον πάντα ὄρμον καὶ πᾶσαν γωνίαν καὶ πᾶν κρησφύγετον τοῦ κόλπου ἐκείνου. Μακρὰν πλέοντες ἀπὸ τῆς στενῆς αὐτῶν πατρικῆς γῆς εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων, εἰλικύθησαν καὶ εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰάντος ὡς πορφυρευταὶ ὑπὸ τοῦ ἄλλως ἀφανοῦς κογχυλίου τοῦ παράγοντος τὸν πολῦτιμον βαφικὸν ὄπὸν τῆς πορφύρας. Ἴσως οἱ ἰθαγενεῖς ἀντέστησαν τὸ πρῶτον εἰς τοὺς δίκην πειρατῶν ληζόμενους τὰ ἐλληνικὰ πελάγη καὶ ἀποβαίνοντας εἰς τὰς ἀκτᾶς ἴσως τῆς ἐπιδικωμένης ἀνταλλαγῆς τῶν προϊόντων, ἧτις ἐμελλεν ἔπειτα νὰ εὐδοιωθῇ ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς, προηγῆθησαν ἀγῶνες αἱματηροί. Ἄλλ' ἐπήλθε τέλος ἡ συνδιαλλαγή, ἡ εἰρήνη, καὶ τῆς εἰρήνης

ταύτης τὸ ὄνομα ἔμεινεν ἐπὶ τῆς νήσου. Ἡ Σαλαμῆς τῆς Ἀττικῆς, καθ' ἣ ἡ Σαλαμῆς τῆς Κύπρου, καθ' ἣ ἡ ἱερά Σαλώμ, τὰ Ἱεροσόλυμα, τῆς Παλαιστίνης, σημαίνει τόπον εἰρήνης. Τὸ ὄνομα δὲν προέρχεται οὔτε ἐκ τοῦ σάλλος οὔτε ἐκ τοῦ ἄλλος, ἀλλ' ὡς ἠτυμολόγουν παίζοντες οἱ ἀρχαῖοι. Πλὴν δὲ τοῦ ὀνόματος καὶ οἱ μῦθοι, οἱ ἀρχαιοτάτοι τῶν μύθων προσέρχονται συνεπίκουροι, πείθοντες ἡμᾶς, ὅτι ἐν χρόνοις παναρχαίσις ἡ Ἀνατολή εἶχε θέσει τὸν πόδα καὶ ἐπιβάλει τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς ἐπὶ τε τὰς παραλίας τῆς Σαλαμῆς καὶ ἐπὶ τὰς ἀπένοντι ἀκτᾶς τῆς Ἀττικῆς.

Καὶ ἐνθυμοῦμαι λοιπὸν πάντοτε, ὅσας διαπλέω τὸν κόλπον ἐκείνον, τὸν μυθικὸν βασιλέα Κυχρέα καὶ τὸν Κυχρεῖον ὄφιν καὶ τὸν Κυχρεῖον πάγον καὶ τὸ Ἡράκλειον τῆς ἀπέναντι ἄττικῆς ἀκτῆς, τὰ ἐνθυμίζον τὸν Τύριον Ἡρακλέα, τὸν Μελέαρθ. Καὶ μοι ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ἡ ἀνάμνησις τοῦ σωροῦ τῶν διατετραχήμενων πορφυρευτικῶν κογχυλίων, τοῦ λευφάνου ἐκείνου ἀρχαίου φοινικικοῦ πορφυρείου, ὅπερ ἀνεκάλυφα ἐπὶ τῆς ἐν τῷ κόλπῳ νησίδος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἀναγκασθεὶς νὰ διατρίψω ἐν τῷ λοιμοκαθαρτηρίῳ αὐτῆς ὀλίγας ἡμέρας τὸ φθινόπωρον τοῦ 1884. Εἶνε ἀληθινὰ ὥραϊον, συλλογιζομαι, ὅταν με βριπίξῃ ἔκτοτε ἡ αὔρα τοῦ σαλαμινίου κόλπου, νᾶμειθῆται πάντοτε καὶ ἡ κατηναγκασμένη ἀργία διὰ μιᾶς ἔστω καὶ μικρᾶς ἀνακαλύψεως. Ἐπειτα ἐνθυμοῦμαι τὰς νησίδας Φαρμακούσας τῶν ἀρχαίων, ἃς συνεσχέτιζον οἱ νεώτεροι πρὸς τὰς Κυράδας, αἵτινες κείνται ἐγγὺς τοῦ παρὰ τὸν Σκαρραμαγκῶν ἐκ δυσμῶν εἰςπλου τοῦ κόλπου, ἕως ὃ Γερμανὸς Λόβλιγκ ἀπέδειξεν, ὅτι ἐν τῷ ὀρέματι Κυράδες λανθάνει τὸ μὴ παραδοθὲν ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἀρχαίων ὄνομα Χοιράδες. Καὶ διὰ τί ὄχι, ἀφ' οὗ ὀρθῶς παρετήρησεν, ὅτι ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σαλαμῆς καὶ περὶ αὐτὸν ἔχομεν σωζόμενα καὶ ἄλλα μόνον διὰ τῆς μέχρι τοῦδε περιώσεως μεταδεδεμένα ἀρχαῖα ὀνόματα, τὴν Λέρον, τὴν Ἀταλάντην; Καὶ ἐν ᾧ γοργῇ διαυλακόνει τὰ ὕδατα ἢ ἀτμάκατος, πλέουσα πρὸς τὸν Ναύσταθμον ἐντεῦθεν τοῦ Ἀράπη, οὐ μακρὰν τοῦ ἀρχαίου Σκιραδίου, τοῦ ἐκλιπόντος ναοῦ τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς, φηντάζομαι τὸν κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τῆς Ἐλευσίνας βραδὺν ἐπὶ λέμβου πλοῦν τοῦ γεωγράφου Στράβωνος, παραπλέοντος τὰς ἀκτᾶς καὶ ἀναγράφοντος τὸ ἀκρωτήριον τὴν Ἀμφιάλην, τὰς Φαρμακούσας, αἵτινες ἀντὶ τῶν Κυράδων εἶνε ὁ Ἅγιος Γεώργιος καὶ σκοπέλιος τις ἐγγὺς αὐτοῦ, καὶ τὰ λατόμια ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς

Ἀττικῆς, ταῦτά ἐκείνα λατόμια, ἅτινα βλέπει τώρα ὁ περιπατητῆς εὐθὺς παρά τὸ παράπηγμα τοῦ Περάματος. Ὁ Ἀμασεύς γεωγράφος ἀναβίων σήμεραν δὲν θὰ ἐξεπλήσαστο βλέπων ἀντὶ τοῦ Σκιραδίου καὶ τοῦ Ἡρακλείου ἐπὶ τῆς Σαλαμίνος καὶ τῆς ἀπέναντι παραλίας ναύσκου τοῦ προφήτου Ἡλίου καὶ μόνος χριστιανικῶν ἁγίων, ἐπειδὴ, ὅτε περιέπλεε τὰς ἀττικὰς ἀκτὰς, εἶχεν ἤδη γεννηθῆ ὁ Σωτὴρ καὶ ἐπλησίαζεν ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἔμελλε νὰ διηγηθῆ εἰς τὸν ὀλίγον μεταγενέστερον αὐτοῦ Πλούταρχον ὁ ναύκληρος ἐκεῖνος, ὅτι ἤκουσε φωνῆς ἀγγελούσης τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Πανός. Ἀλλὰ θὰ καταλόμβανε τὸν Ἕλληνα γεωγράφον ἱλιγγος αὐτόχημα, ἂν ἐβλεπε τὴν θάλασσαν ἀφρίζουσαν περὶ τὸ ἀτμοκίνητον σκάφος ἀντὶ τοῦ γδούπου τῶν ὑδάτων πλησσομένων ὑπὸ τῶν καθίδρων τῆς μικρᾶς του λέμβου ἐρετῶν. Νέοι θεοί, ἀλλὰ καὶ νέαι δυνάμεις, θὰ ἐξεφώνει κατάπληκτος ὁ Στράβων.

Ἀλλὰ δὲν περιπολοῦσι τὸν νοῦν μου ἀρχαῖαι μόνον ἀναμνήσεις, ὅταν ἀναλογίζωμαι τὴν Σκλαμίνα. Οὐχ ἤττον γλυκεῖα εἶνε ἡ ἀναπόλησις ὑπηρεσιακοῦ μου πλοῦ εἰς τὴν ἐνδοξον νῆσον, ὅστις με ἀντήμειψε πλουσίως.

Παρήλθον ἔκτοτε ἔτη πολλά, ἀλλὰ ζωηρὰ μένει ἀκόμη ἐν τῇ μνήμῃ μου ἡ ἐνθύμησις τοῦ πλοῦ ἐκείνου, τοῦ μόνου τρικυμιώδους ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σαλαμίνος. Ἡμῖν γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ κράτους, καὶ ἐθεώρησα χρέος μου νὰ παραστῶ τῷ 1883 εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἐν τοῖς Ἀμπελακίσις τῆς Σαλαμίνος σχολείου τῶν θηλέων.

Ἡ ἐπίσκεψις δὲν ἦτο κοινὴ τις. Δὲν προέκειτο περὶ συνήθους παρθεναγωγείου, ἀλλ' ἐθνικὸς λόγος ἐφείλκε τὴν προσοχὴν μου ἰδιαζόντως εἰς τὸ σχολεῖον ἐκεῖνο. Εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἡ Σαλαμίς κατὰ τὴν ἀνάστασιν ἐξ ἑσθῆς ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἡ Ἐλευσίς, ἦτο τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, ὑπὸ ἀθανοφώνων γεωργῶν. Καὶ τὰ μὲν ἑλληνικὰ φρονήματα τῶν ἐπηλύδων τούτων ἐποίκων οὐδεὶς δύναται νὰ διαμφισθητήσῃ. Ὁ ἱερός ἀγὼν εἶνε τρανὴ ἀπόδειξις τῆς συζυμώσεως ταύτης Ἑλλήνων καὶ Ἀθανῶν, καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν δὲ τοῦ βασιλείου οἱ ἀθανοφώνοι γεωργοὶ καὶ ναυτίλοι ἀπεδείχθησαν ἄριστα συντηρητικὰ στοιχεῖα, ἔχοντα πάσας τὰς ἀρετὰς καὶ πάσας τὰς κακίας τῶν ἑλληνοφώνων συνοίκων. Ἀλλὰ παρὰ τὴν συνταύτισιν ταύτην τῶν τυχῶν καὶ τὴν συγχώνευσιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος περιέργως εἶνε ἡ ἐμμονὴ τῶν ἀθανοφώνων εἰς τὴν διατήρησιν τῆς πατρῴου γλώσσης ἐπὶ πάντε ὄλους αἰῶνας καὶ πλέον διὰ μυρίων περιπετειῶν. Ἡ τοιαύτη συντηρητικότης οὐτ' ἐκ λόγων πολιτικῶν, οὐτ' ἐκ φυλετικῆς ἀντιπράξεως προέρχεται. Καὶ ὅμως

ἐμμένουσιν εἰς τὸ ἴδιωμα τῶν πατέρων. Ὁ δὲ λόγος εἶνε κυρίως τὸ παλαιότροπον καὶ ἐν μέρει δυσμαθὲς τῆς Ἀθανῆς γυναικός, ἧτις δυσχερῶς φέρεται πρὸς νέα διδάγματα καὶ ἤθη. Καθ' ἃ δὲ συμβαίνει καὶ παρὰ τοῖς βλαχικῆς ἐν Ἑλλάδι πληθυσμοῖς, ἐφ' ὅσον δὲν διαδίδεται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς τὰς μητέρας, ὁ εἶκος ἐξακολουθεῖ ξενίζων περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ ὁ ἐξελληνισμὸς δὲν ἐπέρχεται πλήρης.

Τὴν ἀνάγκην δὲ ταύτην τῆς διαδόσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τῶν σχολείων τῶν θηλέων παρὰ τοῖς ἀθανοφώνοις ἐνωρίτερον καὶ τῆς πολιτείας κατενόησεν ἡ Φιλεκαπαιδευτικὴ εἰσαγγελία. Τὸ δὲ πρῶτον ἰδρύθη παρ' αὐτῆς σχολεῖον θηλέων ἐν Ἐλευσίῃ, οὗ αἱ μακρὰ περιπέτειαι, ἕως στερεωθῆ καὶ εὐδοκίμησεν, δεικνύουσιν, ὅτι μετ' ἀγῶνων πολλῶν καὶ οὐκ ἄνευ τῆς ἀντιτάξεως ἐπιμόνου ἀδιαφορίας, εἰ μὴ καὶ ἀντιστάσεως ἐτελεσφόρησε τὸ ἔργον. Ταῦτά δὲ φαινόμενα παρετηρήθησαν καὶ ἐν τοῖς ἀθανοφώνοις χωρίοις τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα εἶχον ἰδρυθῆ σχολεῖα θηλέων, φυτοζωοῦντα μᾶλλον ἢ ὑφιστάμενα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἠναγκάσθη νὰ ποστειλῶ, ὅτε διήθυνον τὸ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τμήμα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἔμπειρον διδασκάλισσαν, ὅπως, περιοδεύουσα ἀπὸ τὰ χωρία τῆς Ἀττικῆς, τοῦτο μὲν ἐπιθεωρήσῃ τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων καὶ μελετῇ τὴν τοῦ λόγου τῆς ἀραιότητος εἰς οὐτὰ φειτήσεως τῶν κορασιῶν, τοῦτο δὲ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόστολος τοῦ κηρύγματος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν κορασιῶν, ἅτινα εἰ Ἀθανοὶ τῆς Ἀττικῆς ἀπηξίουν ἢ ἐδυσκολεύοντο νὰ στέλλωσιν εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπως σὺν τοῖς ἄλλοις τυγχάνωσι τῆς συνεργίας αὐτῶν ἐν τοῖς γεωργικῆς ἔργοις.

Οὗτοι ἦσαν οἱ λόγοι, οἱ οὗς μετ' ἰδιάζοντος ἐνδιαφέροντος ἤθελον νὰ παρακολουθήσω τὴν ἐν τῷ σχολείῳ τῶν Ἀμπελακίων τελεσθεῖσαν ἐργασίαν. Τὸ σχολεῖον ἐκεῖνο ἦτο ἀρτισύστατον, καὶ ἐλειτούργει ἀπὸ ἐνός μόνου ἔτους. Νεορὰ δὲ, ἄρτι τυχοῦσα τοῦ πτυχίου καὶ ἐπομένως ἀπειρος, ὡς ἐδικαιούτο τις νὰ εἰκάσῃ, ἦτο ἡ διδάσκαλος. Ἀλλὰ τὰ ποτελέσματα τῆς διδασκαλίας τῆς σεμνῆς καὶ ὠραίας κόρης μ' ἐξέπληξαν ἀληθῶς.

Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ σχολεῖον, προσέβαλε τὴν ὄψιν μου τὸ πρῶτον ἡ διακόσμησις τῆς αἰθούσης τῶν ἐξετάσεων διὰ τῶν ἐργοχειρῶν τῶν μαθητριῶν. Συνήθως ὡς ἐπιθεωρητῆς ἐκίνουν τὴν ἐκπληξιν ἕως τῶν διδασκαλισσῶν διὰ τὴν ἀδιαφορίαν ἢ μᾶλλον ἀπαρέσκεϊαν ἣν ἐδείκνυον πρὸς τὰ κατασκευάσματα ἐκεῖνα, ὧν ἐκεῖνα εἶχοντο μεγάλας, ἐπιδεικτικῶς ἐπ' αὐτοῖς. Καὶ δὲν εἶχον, νομίζω, ἄδικον, καταφανῶς ἀποδοκιμάζων τὴν τροπὴν ἣν εἶχον λάθει μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου τὰ λεγόμενα ἐργόχειρα. Ἐπεκράτει δὲ ἄρα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ μαθήματος τούτου ἐν τοῖς

ἐκπαιδευτηρίοις τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς ἐταιρείας ἢ κεντητικῆ καὶ πλεκτικῆ, τὰ δὲ χειροτεχνούμενα ὑπὸ τῶν μαθητριῶν, τῶν διδασκάλων τῆς αὔριον, ἦσαν πολλάκις μὲν εὐτεχνα, ἀλλ' ἐνίοτε ἀφιλόκαλα κατασκευάσματα ἄχρηστα ἐν πολλοῖς πρὸς τὸν βίον καὶ τὰ πλεῖστα δυσανάλογα πρὸς τὴν κοινωνικὴν τάξιν, ἐξ ἧς συνήθως ἐστρατολογοῦντο αἱ μαθήτριά. Ἐν ᾧ δ' ἐξετίθεντο κατὰ τὰς ἐξετάσεις τῶν διδασκασίμων τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς ἐταιρείας εἰς θέαν περίτεχνα κεντήματα καὶ λεπτεπίλεπτα ἔργα πλεκτικῆς, ἠπόρει ὁ θεατῆς βλέπων τὴν παντελῆ ἔλλειψιν ἢ τὴν ἀτέλειαν τῆς βραβυτικῆς. Αἱ μαθήτριά εἶχον μὲν ὅπως δὴποτε ἠσκημένους τοὺς δακτύλους περὶ τὸ κεντεῖν καὶ τὸ πλέκειν καὶ ἐπειρῶντο νὰ ἐκθαμβώσωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τριχάπτων καὶ παντοίων ποικιλμάτων, ἀλλ' ἦσαν ἥκιστα ἔμπειροι περὶ τὴν κοπτικὴν καὶ βραβυτικὴν, περὶ τὸ συρράπτειν καὶ ἐπισκευάζειν (ἐμβυκαλλόνειν). Τὸ δὲ κακὸν μετέδιδετο καὶ εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ κράτους, καὶ μετ' ἀγανακτήσεως εἶδον, ἐπιθεωρῶν ποτε τὸ παρθεναγωγεῖον Ναυπλίου, ὅτι αἱ πλεῖστα τῶν μαθητριῶν τῆς ἀνωτάτης τάξεως δὲν ἠδύναντο νὰ βράψωσιν ἐν κομβίον ἐπενδύτου καὶ ἤκουσα μετ' ἀπορίας, ὅτι καὶ αὐτὰς τὰς ἀπλουστάτας ἐσθητάς ἀς περιεβάλλοντο εἶχε κατασκευάσει ἢ βραβυτικῆ ἢ ἡμοδίστα.

Παρίστατο ἀνάγκη γενναίων μεταρρυθμίσεων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐργοχειρῶν. Ἦτο ἀναγκαῖόντατον νὰ διδάσκηται κατ' ἐπικράτησιν ἢ βραβυτικῆ καὶ ἡ κοπτικῆ, νὰ δεθῆ ἰδίᾳ προσοχὴ εἰς τὸ συρράπτειν καὶ ἐμβυκαλλόνειν. Ἀλλὰ τίς θὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἐχρησάθη μακρὸς ἀγὼν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ὅτι ἐδέησε νὰ καταναλώσω πολὺν χάρτην καὶ πολλὴν μελάνην, ἕως πεισθῆ περὶ τῶν τοιούτων τὸ ἐν τοῖς τότε χρόνοις Συμβούλιον τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς ἐταιρείας; Δὲν εἶνε δ' εὐχάριστον, ὅτι ἡ μετὰ μόχθων οὐ μικρῶν ἐπιτευχθεῖσα τέλος καινοτομία ἐρριζοβόλησεν ἔκτοτε καὶ ἀποφέρει νῦν ὄχι ἀναξίον λόγου καρπούς;

Τῶν ἰδεῶν τούτων ἐμφορούμενος εὐρέθη ἐν τῇ εὐχάριστον θέσιν νὰ μὴ μορφάσω, ὅτε εἶδον ἐκτεθειμένα τὰ ἐργόχειρα τῶν μαθητριῶν τοῦ σχολείου τῶν Ἀμπελακίων. Δὲν εἶλεπον μὲν καὶ σπάνια τινὰ ἔργα κεντητικῆς, ἀλλ' ἐπεκράτει ἡ βραβυτικῆ. Εὐθὺς λοιπὸν ἡ ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ σχολείου πρώτη αἰσθησις ὑπῆρξεν ἀγαθῆ, εὐελπίς δὲ ἠρξάμην τῶν ἐξετάσεων.

Δὲν θὰ περιγράψω τὰς ἐξετάσεις ταύτας. Ἀρκεῖ νὰ εἶπω, ὅτι αἱ μικραὶ, ἀλλὰ καὶ μεγάλαι μαθήτριά ἀνεγίνωσκον ἀπταιστώως, καὶ ἀπῆντων ἀπροσκόπτως ἑλληνιστῆς εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς διδασκαλίας καὶ ἐμοῦ, ἀπήγγειλαν ἑλληνικὰ ποιήματα ὡς τὸ πλεῖστον καλῶς ἐκλελεγμένα μετὰ φωνῆς φυσικῆς καὶ ἀπηλλαγμένης τοῦ ἀηδοῦς ἐκείνου στόμφου, τοῦ παραφθόρου στριγγίσματος

ἐκείνου, ὅπερ ἐκκωφαίνει συνήθως τὰ ὦτα καὶ ταρασσεῖ τὰ νεῦρα ἡμῶν παρισταμένων εἰς σχολικὰς ἐξετάσεις. Ἡ ἀπαστρόπτουσα καθαριότης τοῦ σχολείου, ἡ εὐκρίνεια καὶ τάξις περὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις, ἡ ἀπέριττος καὶ σεμνὴ ὄψις τῶν μαθητριῶν ἀπέπνευον θερμότητα καὶ φιλοκαλίαν, ἣν ἐστεφάνου γραφικῶς τὸ ὠραῖον πλάσιον τῶν παρακαθημένων χωρικῶν γονέων καὶ συγγενῶν, ἐνδεδυμένων ἐορτασίμως, μειδιῶντων καὶ συγγενῶν, προφανῶς πανηγυρίζοντων ἐξ εὐχαριστήσεως, προφανῶς πανηγυρίζοντων. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη τῶν πρώτων ἐξετάσεων τῶν κορασιῶν τῶν Ἀμπελακιωτῶν ἦτο αὐτόχρημα πανηγυρίς τοῦ χωρίου. Καὶ τῆς πανηγυρέως ἐκείνης ἡρώϊνη ἦτο ἡ δίκην ἀγάλματος ἀρχαίου ὠραία διδασκαλός, ἀπλῶς ἀλλὰ κομψῶς ἐνδεδυμένη, ἧς τὴν περικαλλῆ ὄψιν καθίστανεν ἐτι ὠραιότεραν τὸ ἐρυθρὸν παρθενικῆς αἰδημοσύνης καὶ ἡ συγκίνησις ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ.

Ἐσφιγξα θερμῶς μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐξετάσεων τὴν χεῖρα τῆς ἡρώϊνης τῆς ἡμέρας. Ἀλλὰ δὲν ἠρκέσθη εἰς τὰ συγχαρητήριά μου ἡθελον καὶ νὰ διδαχθῶ παρὰ τῆς νεαρᾶς ἐκείνης διδασκάλου. — Πῶς κατώρθωσας, τὴν ἠρώτησα, νὰ ἐπιτύχῃς τόσον εἰς τὸ ἔργον σου; — Δὲν ἔκαμα τίποτε, ἀπῆντησεν ἐρυθρῶσα. Εἶμαι ἀκόμη ἀπειρος, καὶ ἔπειτα εἶχον πολλὰς δυσκολίας. — Αὐτὸ αἰσθάνομαι ἀκριβῶς καὶ ἐγώ, καὶ ἐπεθύμω νὰ μάθω δι' ὅποιας μεθόδου ὑπερένικησας τὰς δυσχερεῖας, διὰ ποίου τρόπου κατεπάλασας τὰς ἀντιστάσεις.

Ἡ λέξις μέθοδος περιεβόμβησε τὰ ὦτα τῆς νέας κόρης δίκην κεραυνοῦ. Δὲν ἀρκοῦν οἱ κόποι μου, θὰ ἐσκέφθῃ βεβαίως, καὶ τώρα, ὅτε ἐνόμιζον, ὅτι θὰ ἠσυχάσω, ἰδοὺ με ὑποβάλλει ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητῆς εἰς παιδαγωγικὰς ἐξετάσεις, ὧν ἀγνωστον τὰ ποτετέλεσμα. — Δι' ὅποιας μεθόδου; ἐπέβλησε δειλῆ. Ἀγνώ πῶς νὰ σας ἀπαντήσω, κύριε ἐπιθεωρητά. Ἐγὼ δὲν εἶμαι παλαιὰ διδασκαλός διὰ νὰ ἔχω μέθοδον· ἐδῶ πρῶτον διωρίσθη, δὲν εἰξεύρω τί νὰ σας εἶπω. Μὴ με εἰρωνεύσθε. Ἀρκέσθητε, παρακαλῶ, εἰς ὅτι ἠδυνήθη νὰ κάμω. Σὰς ἐπαναλαμβάνω, ἦτο πολὺ δύσκολον τὸ ἔργον μου, καὶ διὰ τοῦτο ζητῶ συγγνώμην, ἂν δὲν ἐμείνατε εὐχαριστημένοι. Τὴν πρώτην ἡμέραν, ὅτε ἦλθον εἰς τὸ χωρίον, εἶδον, ὅτι οἱ γονεῖς ἦσαν ἐντελῶς ἀπρόθυμοι νὰ στείλωσι τὰ κοράσια τῶν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐχρησάθη νὰ κρούσω πολλὰς θύρας, νὰ παλαίσω πρὸς πολλὴν ἀδιαφορίαν, νὰ ἴδω πολλοὺς μορφασμοὺς μητέρων καὶ ἀκούσω πολλὰς ἀγροικίας πατέρων, ἕως ἀνοίξω τὸ σχολεῖον. Καὶ ὅταν ἀνεψύχθησαν αἱ πύλαι του, εἶδον μόνον τρία τέσσαρα κοράσια περὶ ἐμέ.

— Καὶ πῶς ἠρξίσατε τὴν ἐργασίαν; εἰς τίνα γλῶσσαν; γινώσκετε ἀθανικὰ ἢ ὠμίλου ἐκεῖνα ἑλληνιστῆ;

— Οὐτ' ἐγὼ λαλῶ ἀθανιστῆ οὐτ' ἐκεῖνα ἐγί-

νωσκον τὰ ἑλληνικά. Παρουσίασα εἰς αὐτάς τὸ ἀλφαριθμητικόν. Ἀλλὰ πῶς νὰ συνεννοηθῶ μετ' αὐτῶν; Ἐκτός τούτου εἶδον, ὅτι ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ποσοικηθῶσι.

— Πῶς λοιπὸν τὰς συνεκρατήσατε; Ἐπαναλομβάνω, ποῖαν μέθοδον μετεχειρίσθητε;

— Κύριε ἐπιθεωρητᾶ, σὰς παρακαλῶ καὶ πάλιν, μὴ περιμένετε παρ' ἐμοῦ τόσον σφᾶ πράγματα. Ἴδου τί ἔκαμν. Ἀφῆκα τὸ βιβλίον καὶ ἐπῆρα τὴν βελόνην· εἶπα εἰς αὐτάς νὰ φέρωσι καὶ αὐταὶ ὀλίγον χασὲν, κλωστήν καὶ βελόνας, καὶ ἤρχισαμεν νὰ ῥάπτωμεν. Ἐργάζοντο μετὰ πολυλοῦ ζήλου. Ἐν ᾧ δ' ἐδίδασκον αὐτάς τὸ ῥάπτειν, εἶδεικα τὴν βελόνην καὶ τὴν κλωστήν καὶ εἶπον εἰς τὰ κοράσια τὰς ἑλληνικὰς λέξεις. Αὐταὶ ὑπῆρξαν αἱ πρῶται, ἃς ἔμαθον παρ' ἐμοῦ.

— Καὶ ἔπειτα;

— Τὴν ὑστεραίαν ἦλθον καὶ αἱ μητέρες τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων πρῶτων κορασιῶν, καὶ ἔγειναν καὶ αὐταὶ μαθήτριά μου περὶ τὸ ῥάπτειν. Τὸ πᾶγμα διεδόθη εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἡ βελὼν καὶ ἡ κλωστή ἐῤλυσαν προσηλῦτους κόρας, ἐνίοτε δὲ καὶ μητέρας. Ἐν ᾧ δ' ἐρράπτομεν, ἐμάνθανον ὁσημέραι περισσοτέρας λέξεις, καὶ μετ' ὀλίγον παρουσίασα εἰς αὐτάς καὶ πάλιν τὸ κεκρυμμένον ἀλφαριθμητικόν.

— Ὡςτε τὸ πρῶτον ἀλφαριθμητικόν σας ὑπῆρξεν ἡ ῥαπτική;

— Εἰπέτε το, ὅπως θέλετε. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι δὲν ἔπαυσά ποτε νὰ διανέμω τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας μεταξὺ ἀναγνώσεως καὶ ῥαπτικῆς, καὶ, πρὶν παρέλθῃ πολὺς χρόνος, εἶδον, ὅτι αἱ μαθήτριά μου ὠμίλουν ἑλληνιστί καὶ ἔρραπτον ἐντέχνως μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου.

— Ἴδου λοιπὸν ἡ παιδαγωγικὴ σας μέθοδος, δι' ἣν εἴσθε ἀξία θεσμῶν συγχορηγησίων.

Σήμερον τὰ Ἀμπελάκια εἶνε τελείως ἑλληνικά. Ἐνθυσμῶνται ἄρα αἱ σήμερον ἑλληνόγλωσσοι μητέρες ἑλληνογλώσσων τέκνων μετὰ εἰκοσιν ὅλα ἔτη, αἱ μαθήτριά τῆς ἑλληνοπρεποῦς διδασκάλου, ὅτι αἱ πρῶται ἑλληνικὰς λέξεις αἴτινες ἀντήχησαν εἰς τὰ παιδικὰ τῶν ὧτα ὑπῆρξαν ἡ βελὼν καὶ ἡ κλωστή; ΣΗΥΦ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΟΙ ΠΑΡΙΑΙ¹

[Ποίημα τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Francois Coppée]

Μετάφρασις Δ. Βικέλα.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἀρέγγ-ζέθ, ἡ τὴν ἱερὰν Βενάρες, — ἄλλ' ἔξω ἀπ' τὰ τεῖχη τῆς, ἐκεῖ ὅπου φωλιάζουν χωρὶς ναοὺς καὶ εἰδῶλα οἱ βδελυροὶ Παρίαί, — οὗο παιδιὰ μ' ἀγνήν καρδίαν, καὶ μὲ μορφὴν ἀθῶα,

¹ Ἐδημοσιεύθη καὶ εἰς τὴν «Κλειώ» τῆς Δειψίας τῆς 1 Φεβρ. 1889.

ἀγαπηθῆκαν καρδιακὰ καὶ ἀρραβωνιασθῆκαν. Καὶ ἂν ὁ ἔσχατος Σουδρᾶς τοὺς ἐπεριφρονοῦσε κι' ἀπέφευγε τὸ πόδι του ἔς τὸν ἴσχιον τῶν νὰ βάλῃ, κι' ἂν μεταξὺ τῶν ταπεινῶν ἦσαν οἱ τελευταῖοι, καὶ ἂν τοὺς εἰδιωγαν παντοῦ σὰν ἀκύλους ψωριασμένους λίγους τοὺς ἔμελε αὐτούς. Τοὺς ἔφθανε ἡ ἀγάπη! Ἐλεεινοί, πτωχοί, γυμνοὶ καὶ μισοπεινασμένοι, δὲν ἤξευραν τὸ τί θὰ ᾤσθον καὶ τὸ μῖσος. Οὐτ' ὁ Ἰνδὸς πολεμιστὴς μὲ τὸ σπαθὶ ἔς τὴν ζώνην, οὐτ' ὁ βαθύπλουτος Ἰνδὸς ποῦ ἔς τὸν ἐλέφαντά του ἔς ὀλόχουσα καθίσματα καπνίζει σταυροπόδι, οὐτ' ὁ Βραχμάνος ὁ τρανός, ποῦ ζῆ καὶ θησαυρίζει ἀπ' τ' ἀγρία του εἰδῶλα μὲ τὰ τριάντα χέρια, κι' ἔχει κοράσια διαλεκτὰ μὲς ἑστῆταις κλειστῆσι Παγῶδασι νὰ σέρωνται ἔς τὰ πόδια του κι' ἐμπρός του νὰ χορεύουν, οὔτε ὡς κι' αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔς τὸν θρόνον του ἐπάνω, — κανεὶς δὲν τοὺς ἐφαίνετο εὐδαιμονιέστερός των, διότι τὴν ἀγάπην τῶν κανέναν δὲν τὴν εἶχε.

Ὁ Σάγγωρ, νέος δυνατός, ἀκούρατος ἔς τὸν κόπο, ζούσε τραβώντας τὸ κουπί ἔς ἓνα βαρὺ καίκι, ποῦ ἀναίδοκαταίδιανε ἔς τὸν ποταμὸ τὸν Γάγγη κι' ἀπ' ἓνα ἔς ἄλλον ἔφερενε λιμένα τῆς Βεγγάλης ἢ ἑλεφαντοκόκκαλα ἢ ζύλα ποῦ μυρίζουν. Καὶ ὅταν ἔλειπε μακριὰ ἐκεῖνος π' ἀγαπούσε, ἡ Διόλα, μόνη κι' ἔρημη, περιλυπὴ ἴσταν χήρα, κάθε πρωὶ ἐπήγαινε ἔς τὸν ποταμὸ τὴν ὄχθη, καὶ ἀνεστέναζε βαθεῖα, καὶ ἔς τὰ νερὰ πετοῦσε λωτοῦ κλαδάκια, κι' ἔβλεπε ποῦ τᾶπαιρνε τὸ εἶδμα, καὶ ἦτον ἴσταν νὰ ἔστειλεν ἔς τὸν ἀγαπητικὸ τῆς μαζί μὲ τὰ λουλούδια τῆς τοὺς πόθους τῆς καρδίᾳς τῆς.

Μιά ἡμέρα ἐξεφόρτωνε τοῦ Σάγγωρ τὸ καίκι ἔς τὴν πόλιν Πάντα, ἔς τὰ δεξιὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γάγγη. Τὸ βράδυ, ὅταν σβῆλασαν οἱ ναῦται, οἱ Παρίαί, ἐβγήκαν καὶ ἀνάσαιναν ἔς τὸν ποταμὸ τὴν ὄχθη. Μαῦροι, γυμνοί, ἔς τὴν μέση των μ' ἓνα πανὶ δεμένον, ἐκύτταζαν ἀξένονιοιστοὶ τὰ πλοῖα ν' ἀρμενίζου, ἢ τὰ μεγάλα τὰ πλοῖα ποῦ ἔρχιζαν ἔς τὰ ὕψη μὲ τὸ βαρὺ των πέταγμα τὸν ἐλαφρὸν ἀέρα. Ἐκεῖ, τὸ πλῆθος ἔξαφνα τρομάζει καὶ σκουρπιάται γὰρ γυμνα ἀκούστ' ἄγριο κι' ἓνας μεγάλος σκύλος, ὄρμη, ἔς τὸν Σάγγωρ χύνεται, ζητεῖ νὰ τὸν δαγκάσῃ. Ὁ Σάγγωρ ἐξαπνίζεται, νὰ φυλαχθῇ γυροῦσε καὶ τὸν κτυπᾷ μὲ τὸ ῥαβδί ὅπου κρατεῖ ἔς τὸ χέρι, χωρὶς ν' ἀκούσῃ καὶ χωρὶς νὰ ἰδῇ μίαν συνοδία ποῦ ἤρχετο μὲ τύμπανα καὶ μὲ πομπὴ καὶ δόξα ἦτον ὁ μέγας Σαουράν, Ραίῆς τῆς Δυναπούρης! Ἀπ' τὸ θρονί ποῦ σῆκωναν οἱ δούλοι του ἔς τοὺς ὄμους εἶδ' ὁ Ραίῆς, — κ' ἐγλώμιασε ἀπὸ τὸν θυμὸ του, — εἶδε ὅτι ἐτόλμησ' ὁ γυμνός, ὁ βρωμερός Παρίαίς νὰ τοῦ κτυπήσῃ τὸν καλὸ, τὸν ἀκριβὸ του σκύλο! Φωνάζει μιά, ἔς τοὺς δούλους του τὸν δείχνει τὸν αὐθάδη, καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ εἰπῇ ὁ Σάγγωρ μίαν λέξι, τὸν ἄρπαξαν, τὸν ἔσυραν καὶ τὸν ἀλυτοδέονεν, καὶ ὁ ἀπάνθρωπος Ραίῆς, χωρὶς καιρὸν νὰ χάσῃ, προστάζει καὶ τὴν μύτη του νὰ κόψουν καὶ τ' αὐτὰ του!

Ὁ Σάγγωρ ἔμειν' ἐκτρομα φρικτόν!... Ἀπελιπισμένος, ὠρκίσθηκε ποτέ, ποτέ, ἔς τὴν Διόλαν νὰ μὴ δεῖξῃ τοῦ τρομεροῦ προσώπου του τὴν καταισχύνην. — Ὁχι! Ἐπῆγε τὸ καίκι του χωρὶς ἐκεῖνον πίσω. Καὶ ἀπὸ τότε, ἔς τὴν αὐτὴν ἐνὸς ναοῦ τῆς Κρίσνας, ὅπου Φακίραι δλόγομοι, ἴσταν πῆθοι ἔς τὰ δάση, χορεύουν, καὶ τὴν σάρκα των ξεσχίζου μὲ τὰ νύχια, — μιά μορφὴ, ποῦ μὲ μορφὴν ἀνθρώπου μόλις μοιάζει, ἐλεημοσύνην γύρευε καὶ προξενούσε τρόμον.

Ὁ Πανελλήνιος Σύνδεσμος κατὰ τῆς φυματιώσεως ἐδημοσίευσεν Ὀδηγίαν περὶ προφυλάξεως ἀπὸ τῆς φθίσεως συνταχθεῖσας ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Β. Πατρικίου. Ἐκ τούτων ἀποσπῶμεν τὸ κάτωθι κεφάλαιον χρησιμώτατον εἰς τοὺς διδάσκοντας. Σ. τ. Δ.

ΠΩΣ ΔΥΝΑΜΕΘΑ

ΝΑ ΠΡΟΦΥΛΑΧΘΩΜΕΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΘΙΣΙΝ

Ἀπὸ ὅλας τὰς κολλητικὰς ἀσθενείας ἡ φθίσις εἶνε ἐκείνη, κατὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἔχει ν' ἀντιτάξῃ τὰ ἰσχυρότερα ὄπλα. Ἀνάγκη μόνον ὀλίγης κρίσεως καὶ ὀλίγης φρονήσεως.

Ἡ φθίσις εἶνε κολλητικὴ, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ γεννηθῇ χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ τὸ μικροβίον εἰς τὸν ὀργανισμόν μας καὶ νὰ εὕρῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ κατάλληλον εἶδος. Διὰ νὰ προφυλαχθῶμεν λοιπὸν εἶνε ἀνάγκη:

- νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν εἴσοδον τοῦ μικροβίου εἰς τὸν ὀργανισμόν μας καὶ
- νὰ διατηρήσωμεν εἰς καλὴν κατάστασιν τὴν υγείαν μας.

Α.

Ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦμεν ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ ἤξεύρωμεν ἂν τὰ πτύσματα περιέχουν ἢ ὄχι τὸ μικροβίον τῆς φθίσεως, κάθε ἄνθρωπος, υγιῆς ἢ πάσχων, πρέπει νὰ καταστρέφῃ τὰ πτύσματα τοῦ συλλέγων αὐτὰ μέσα εἰς πτυελίστρας, αἱ ὁποῖαι περιέχουν ἀντισηπτικὸν ὑγρὸν καὶ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ κενῶν καὶ νὰ καθαρίζῃ συχνά.

Τὸ περιεχόμενον τῶν πτυελίστρων πρέπει νὰ καθιστῶμεν ἀβλαβὲς διὰ βράσεως ἢ πρέπει νὰ κενῶμεν εἰς τὸν ἀπόπατον ἢ εἰς τὴν φωτιάν.

Τὰς πτυελίστρας πρέπει ν' ἀπολυμαίνωμεν βυθίζοντες καὶ ἀφίνοντες μερικὰ λεπτὰ τῆς ὥρας ἐντὸς κοχλάζοντος ὕδατος, εἰς τὸ ὅποιον προσθέτουμεν ὀλίγον ἀνθρακικὸν νάτρινον.

Δὲν πρέπει νὰ πτύωμεν οὔτε εἰς τὸν δρόμον οὔτε εἰς τὸ πάτωμα τῶν οἰκιῶν, τῶν ἀμαξῶν, τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, τῶν δημοσίων τόπων κλπ.

Ἐὰν δὲ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πτύωμεν εἰς τὸν δρόμον, ὀρθὸν εἶνε νὰ πράξωμεν ἐν ἐκ τῶν δύο: ἢ νὰ πτύωμεν εἰς τὸ αὐλάκι τῶν πεζοδρομίων ἢ νὰ πτύωμεν εἰς τὸ μανδύλι μας, τὸ ὅποιον ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν οἰκίαν πρέπει ν' ἀπολυμαίνωμεν βράζοντες ἐντὸς ὕδατος ἐπὶ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ προσθέτοντες εἰς τὸ ὕδωρ ὀλίγον ἀνθρακικὸν νάτρινον.

Ὁ φθισικός ὅστις πτύει ὅπου τύχη, εἰς τὸ πάτωμα ἢ ἀλλαχοῦ, διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ μολυνθῇ ἐκ νέου. Τὰ πτύσματα τοῦ θά ξηρανθῶν, θ' ἀναμιχθῶν μὲ τὸν κοινορτόν, θ' ἀναπνεύσῃ ἐκ νέου τὰ ἀναμιχθέντα μὲ τὸν κοινορτόν μικρο-

Ἡ Διόλα, ὅταν ἔμαθε τί συμφορὰ τοὺς ἦλθε, ἀπὸ τὴν λύπη τὴν πολλὴν ἐρράγισε ἡ καρδίᾳ τῆς. Τὴν πρώτην ὥρα θέλησε νὰ πάγῃ νὰ τὸν εὕρῃ, — νὰ βαλσαμώσῃ μ' ἔρωτα τὸν πόνον τῆς ψυχῆς του, ἀλλ' ἔπειτα ἐραντάσθηκε τί θὰ ἰδῇ, — καὶ τότε τὸ θέαμα ποῦ θὰ ἰδῇ, ὡ! τότε ἡ καυμένη, τὸν νοῦ τῆς ἐκυρίευτε διὰ μίαν ὁ φόβος μὴ ὡς καὶ τὴν ἀγάπην τῆς τὴν ξεπεράσῃ ἡ φρίκη! — Ἐκεῖ ἀστράπτει καὶ βροντᾷ, ξεσπᾶνε ἡ τρικυμία. Ἰσταν νὰ τῆς ἦλθ' ἐξ οὐρανοῦ μιά ἔμπνευσις, ἡ Διόλα πάγει μὲ βήματα γοργὰ ἔς τὸν ποταμὸ τὴν ὄχθη, καὶ γονατίζει ξέσκεπη ἔς τὰ σύννεφ' ἀποκάτω, καὶ μὲ τὰ χέρια τῆς τὰ δύο ἐπάνω σηκωμένα τὸν κεραυνὸν ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ βάρη ἐξορκίζει νὰ τιμωρήσῃ τὰ δειλὰ τ' ἀδύνατά τῆς μάτια, ποῦ ἐφοβήθησαν νὰ ἰδοῦν τὸν ἀγαπητικὸ τῆς. — Κι' ἀφοῦ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς προέρχεται ἡ δειλία, παρακαλεῖ τὴν Ἀστρατὴν τὸ φῶς τῆς νὰ τῆς πάρῃ.

Ὁ οὐρανὸς τὴν ἤκουσε κι' ἐτύφλωσε τὸ φῶς τῆς. Ἡ Διόλα ἐσηκώθηκε, ὡσάν ἐλαφρωμένη, ἂν κι' ἡ μαυρίλα τῆς νυκτὸς τῆς σκέπαζε τὰ μάτια. Τοῦ ποταμοῦ τὸ βογκητὸ ἐπῆρε δηγῶ τῆς κι' ἐκίνησε, θεότυφλη, ἀδύνατη καὶ μόνη, μὲς' ἀπὸ μέρη ἄγρια κι' ἀγνωρίστα νὰ πάγῃ ὅπου ἡ φωνὴ τοῦ ἔρωτος θαρρεῖ ὅτι τὴν κράζει. Ἀποσταμένη ἔπεσε πολλὰς φορὰς ἔς τὸ χῶμα' πολλὰς φορὰς τὸν δρόμον τῆς τὸν ἔχασε, κι' ἐκεῖνοι ὅπου εἰς τᾶγια νερὰ εἰλούζοντο τοῦ Γάγγη τὴν ἔβλεπαν νὰ κλαίεται καὶ τὴν ἐσυμπονοῦσαν καὶ ἤρχοντο — τὸν δρόμον τῆς καὶ πάλιν νὰ τὴν βάλουν! Ἄν κάποτε τὸ πόδι τῆς γλωρὸ κλαδί πατοῦσε, ἐνόμιζε ὅτι πατεῖ κροῦσι φιδιῶ τὴν ῥάχη. Ὡ τὴν νύκτα μέσα ἤκουε τὰ βογκητὰ ποῦ βγάζουν οἱ ἄγριοι ἐλέφαντες κι' οἱ πεινασμένοι τίγρεις. Ἀλλὰ τὰ πάντα τ' ἀψηφᾷ, καὶ κόπους καὶ κινδύνους, κι' ἔρημη, ἀσπλη, γυμνὴ ἐμπρός, ἐμπρός πηγαίνει μὲ μάτια π' ἄλλο δὲν ἠμποροῦν παρὰ νὰ κλαίουν μόνον.

Ὡ τὴν Πάντα τέλος ἔφθασε μισοαποθαμένη.

Ἐνας Ἰνδὸς ποῦ ἤρχετο ἐκεῖ νὰ προσκυνήσῃ, τὴν εἶδε νὰ κλονίζεται, νὰ σέρνεται ἔς τοὺς τοίχους, τὴν εἶδε, τὴν ἐλέησε τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἐπῆγε ἔς τὸν ναόν, ἐκεῖ ὅπου ὁ Σάγγωρ ἀκόμη ἔξωσ' ἐλεεινὸς καὶ ἐψωμοζήτοῦσε. Ἄμα τὴν εἶδ' ἀντίκρου τοῦ Σάγγωρ ξεφωνίζει κι' ἀμέσως μὲ τὰ χέρια του τὸ πρόσωπό του κρύπτει. Ἀλλὰ ἡ Διόλα ἔξαναξῆ π' ἀκούει τὴν φωνὴν του καὶ χύνεται ἔς τὰ στήθη του καὶ τὸν σφιτταγκαλιάζει.

«Ὡ Σάγγωρ, ὦ ἀγάπη μου, μὴ θλίβεσαι, τοῦ λέγει, μὴ θλίβεσαι, ὁ Οὐρανὸς μοῦ ἔσβυσε τὸ φῶς μου κι' εἶσαι ὁ ἴδιος καθὼς πρὶν ἔς τὰ μάτια τὰ τυρᾶ μου θὰ σὲ ἀκούω νὰ μιλήσῃ, θὰ σ' ἔγω στήριγμα μου, κι' εἰς τὸ ἔξῃς θὰ εἶμεθα κι' οἱ δύο εὐτυχημένοι ἀφοῦ ὁ ἓνας δὲν μπορεῖ νὰ ζῇ χωρὶς τὸν ἄλλον.»

Ὁ Σάγγωρ τὴν ἀγκάλιασε μ' ἀνέκφραστη ἀγάπην, καὶ ἐκλαυσαν, ἐκλαυσαν μαζί κι' ἐλάφρυν' ἡ καρδίᾳ των. Καὶ ἀπὸ τότε ἔς τὴν αὐτὴν τῆς ἱερᾶς Παγῶδας ὅσοι ἤρχοντο τὰ εἰδῶλα ἐκεῖ νὰ προσκυνήσουν ἔρχοντο εὐσπλαγχνῆ ματιᾶς τοὺς δύο πτωχοὺς παρίαί ποῦ εὕρισκαν παρηγοριὰ ἓνας κοντὰ ἔς τὸν ἄλλον, αὐτὴ ἀόμμητη, κι' αὐτὸς ἀκρωτηριασμένος.

βια, τὰ ὅποια θὰ γεννήσουν εἰς αὐτὸν νέας ἐστί-
ας, νέας φυματικὰς βλάβας.

Ὅταν βήχωμεν, πρέπει νὰ κρατῶμεν τὸ χέρι
μας ἐμπρὸς εἰς τὸ στόμα, ἄλλως ἐκεῖνος ὁ ὅποιος
ὀμιλεῖ μαζί μας πρέπει νὰ γυρίσῃ τὸ πρόσωπόν
του ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος.

Πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντοτε τὰ φορέματά μας
καθαρά καὶ νὰ καταργηθῇ ἡ εὐρά τῶν γυναικείων
φορεμάτων.

Πρέπει ν' ἀπολυμαίνωμεν ἐπιμελῶς τὰ ἐνδύ-
ματα, τὰ εἶδη τῆς κλίνης, τὰ ἀσπρόρουχα κτλ.
τῶν φθισικῶν πρὶν ἢ κόμη χρῆσιν αὐτῶν ἄλλος.

Ράκη, χαρτία ἢ ἄλλα εὐτελοῦς ἀξίας πρά-
γματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων πύει ὁ φθισικός, πρέπει
νὰ καίωται.

Ἐκαστος ἄρρωστος πρέπει νὰ ἔχῃ ἴδια ἐπιτρα-
πέζια καὶ ἄλλα σκεύη, ἴδια δῆλα δὴ ποτήρια,
περούνια, πιάτα, κοχλιάρια, μαχαίρια κλπ. Προσ-
εἶτι πρέπει νὰ ἔχῃ ἴδια σινδόνια, στρώματα,
προσκεφάλαια, κουβέρτας, ἀσπρόρουχα καὶ ἐν-
δύματα.

Τὸ συμφέρον τοῦ ἀρρώστου καὶ τῶν συγγενῶν
του ἀπαιτεῖ νὰ διαμένῃ ὁ φθισικός εἰς ἴδιον δω-
μάτιον, ἐὰν δὲ τοῦτο εἴνε ἀδύνατον, νὰ ἔχῃ τοῦ-
λάχιστον χωριστὴν κλίνην.

Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν ὅ,τι σηκώνει κονιορ-
τὸν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὰ βιομηχανικὰ καταστή-
ματα, εἰς τὰ σχολεῖα, εἰς τοὺς δρόμους κλπ.

Πρέπει λοιπὸν νὰ καταργηθῇ τὸ σκούπισμα μὲ
στεγνὴν σκούπαν καὶ τὸ ξεσκόνισμα μὲ πτερόν,
διότι σηκώνουν νέφη κονιορτοῦ καὶ μαζί μὲ τὸν
κονιορτὸν ἀπειράριθμα μικροβία.

Ἡ πλύσις πρέπει νὰ γίνεται μὲ ἄφθονον ὕδωρ,
τὸ σκούπισμα μὲ βρεγμένον πανί ἢ μὲ ὑγρὰν ἄμ-
μον καὶ τὸ σφύγγισμα μὲ βρεγμένον πανί.

Πρέπει νὰ φράζωμεν κάθε χαραμάδα τοῦ πα-
τώματος, διότι ἐκεῖ συναθροίζεται κονιορτὸς καὶ
γίνεται ἐστία (φωλεὰ) μικροβίων.

Εἰς τὰ ξενοδοχεῖα καὶ εἰς τὰς οἰκίας ὅπου ἐνοικιά-
ζουν δωμάτια πρέπει ν' ἀποφεύγουν ὅσον τὸ
δυνατὸν τὰ παραπετάσματα, τοὺς τάπητας, κλπ.,
διότι γίνονται ταῦτα ἀληθῆς ἐστία μικροβίων.

Δὲν πρέπει νὰ συχνάζωμεν εἰς μέρη (οἶνοπω-
λεῖα, ζυθοπωλεῖα, καφενεῖα), ὅπου ὁ κόσμος
πύει εἰς τὸ πάτωμα.

Ὅταν μετοικῶμεν, πρέπει ν' ἀπολυμάνωμεν
τὴν νέαν οἰκίαν ὅπου θὰ κατοικήσωμεν καὶ τὰ ἐν
αὐτῇ τυχὸν ὑπάρχοντα ἐπιπλα, ἐὰν κατῴκει ἐν
αὐτῇ πρότερον φθισικός ἢ ἄγνωστος εἰς ἡμᾶς οἰ-
κογένεια.

Διὰ τῆς ἀπολυμάνσεως προσφυλαττόμεθα ὄχι
μόνον ἀπὸ τὴν φθίσην, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας
κολλητικὰς ἀσθενείας ὡς ἀπὸ τὴν ἰλαράν, τὴν
ὄστρακιάν, τὴν διφθερίτιδα κλπ.

Ἡ ἀπολυμάνσις δύναται νὰ γίνῃ διὰ πλύσεως
τῶν τοίχων καὶ τοῦ πατώματος μὲ διάλυμα ἄχνης

τοῦ ὑδροργύρου, διὰ τῆς βαφῆς θυρῶν καὶ παρα-
θύρων, δι' ἀσβεστόματος κλπ.

Τὰ φαγητά μας πρέπει νὰ παρασκευάζωμεν
καὶ νὰ διατηρῶμεν μὲ τὴν μεγαλειτέραν καθαριό-
τητα. Νὰ τὰ προσφυλάττωμεν δὲ ἀπὸ τὰς μυίας
καὶ τὸν κονιορτὸν, μάλιστα ὅταν πρόκειται περὶ
φαγητῶν, τὰ ὅποια τρώγομεν ὠμά.

Τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας πρέπει νὰ βράζωμεν
καλὰ. Μετὰ δὲ τὴν βράσιν πρέπει νὰ τὸ σκεπά-
ζωμεν τὸ γάλα καὶ νὰ τὸ φυλάττωμεν εἰς μέρος
δροσερόν.

Ὅσα τρόφιμα εἴνε ἐκτεθειμένα εἰς τὸν ἐλεύ-
θερον ἀέρα καὶ δὲν προσφυλάσσονται ἀπὸ τὸν κονιορ-
τὸν, γίνονται πολλάκις αἰτία γενέσεως ἀσθε-
νειῶν.

Πρέπει νὰ πλύνωμεν συχνὰ τὰς χεῖρας καὶ
καθαρίζωμεν τοὺς ὄνυχας.

Πρέπει νὰ πλύνωμεν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν
τὸ στόμα καὶ τοὺς δόντας.

Δὲν πρέπει νὰ εἰσάγωμεν τοὺς δακτύλους εἰς
τὸ στόμα, οὐδὲ νὰ σκαλίζωμεν τὴν μύτην μας,
οὐδὲ νὰ βρέχωμεν τοὺς δακτύλους εἰς τὸ στόμα
ὅταν φυλλομετρῶμεν κλινὴν βιβλίον. Δὲν πρέπει
νὰ ἐπιτρέπωμεν εἰς τὰ παιδία νὰ κόπτωσι τὰ νύ-
χια μὲ τὰ δόντια των, νὰ πιπιλίζωσι τοὺς δα-
κτύλους των. Ὅλα αὐτὰ ὄχι μόνον εἴνε ἀπρεπῆ,
ἀλλὰ συχνὰ εἴνε καὶ ἐπιβλαβῆ.

Πρέπει νὰ ἐμποδίζωμεν τὰ παιδία νὰ σύρων-
ται κατὰ γῆς.

Πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν νὰ κάμνωμεν ἀμυχὰς
(τσουγγρανίσματα) εἰς τὸ πρόσωπον ἢ τὰ χέρια.
Πρέπει νὰ φυλάττωμεν καθαρὰν καὶ τὴν πλέον
μικρὰν πληγὴν. Τὸ μικρόβιον ἔμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ
εἰς τὸν ὀργανισμόν μας ἀπὸ μικρὰς πληγᾶς, τὰς
ὁποίας συνήθως δὲν προσέχομεν.

Πρέπει ν' ἀποκλείσωμεν ἐκ τοῦ ἐμπορίου βα-
θημῶν τοὺς φθισικοὺς βύας τοὺς παρουσιάζοντας
φανερά σημεῖα τῆς ἀσθενείας (φυματιώδεις διη-
θήσεις τοῦ μαστοῦ, βήχα μὲ ἀπίσχανσιν κλπ.).

Πρέπει νὰ χωρίζωμεν τοὺς μόνους ἀπὸ τὰς
φθισικὰς ἀγελάδας καὶ ν' ἀπομακρύνωμεν τὰς
φθισικὰς ἀγελάδας ἀπὸ τὰ βουστάσια, τὰ ὅποια
δίδουν γάλα εἰς τὰ παιδία ἢ εἰς τὴν διατροφὴν
ζῶων.

Πρέπει νὰ διατηρῶνται καθαρά τὰ βουστάσια
καὶ νὰ περιποιῶνται τὰς ἀγελάδας ὑγιεῖς ἄνθρω-
ποι, οὐδέποτε δὲ ἄνθρωποι πάσχοντες φυματιώ-
σιν, καὶ μάλιστα φθισικοὶ ἔχοντες ἀποχρέμψεις
(φλέγματα).

Β'.

Ἡ καταστροφὴ ὅλων τῶν μικροβίων τῆς φθί-
σεως εἴνε ἀδύνατος. Διὰ τοῦτο εἴνε ἀπαραίτητον
νὰ ἐνισχύσωμεν τὸν ὀργανισμόν. Ὁ ἰσχυρὸς ὀρ-
γανισμὸς δὲν προσβάλλεται εὐκόλως ἀπὸ τὰ μι-
κροβία.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ κάμνωμεν
χρῆσιν ἀπλῆς, ἀλλὰ θρεπτικῆς τροφῆς.

Ἡ κατοικία πρέπει νὰ εἴνε εὐάερος καὶ νὰ
ἠλιάζεται ἀπλέτως. Ὡς δωμάτιον δὲ ὕπνου πρέ-
πει νὰ ἔχωμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠλιάζεται καὶ
ἀερίζεται καλλίτερα.

Τὰ ἐνδύματα πρέπει νὰ εἴνε ἀνάλογα πρὸς τὴν
ῥῶραν τοῦ ἔτους καὶ πρὸς τὸ ἐπάγγελμα.

Πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τοὺς νεωτερισμούς,
ὅσοι ἐμποδίζουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων,
ὡς εἴνε ὁ στηθόδεσμος (χορσές) καὶ αἱ ζῶναι.

Πλύνετε καθ' ἐκάστην ὀλόκληρον τὸ σῶμα μὲ
μετρίως ψυχρὸν νερόν. Ἀναπνεύετε μὲ τὴν μύτην
ἔχοντες κλειστὸν τὸ στόμα.

Μὴ κύπτετε πολὺ, ὅταν ἐργάζεσθε διανοητι-
κῶς.

Ἐξαλείψατε ἐκ τῶν βιομηχανικῶν καταστη-
μάτων κάθε πηγὴν κινδύνου (κονιορτοῦ, καπνοῦ
κλπ.).

Αἱ ὄραι τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀναπαύσεως
πρέπει νὰ εἴνε ἀνάλογοι.

Συνηθίσατε ἑαυτοὺς εἰς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς
μεταβολὰς.

Τὸ καλλίτερον μέσον διὰ νὰ ἐνδυναμώσῃ ὁ
ὀργανισμὸς καὶ ἀντιστῇ κατὰ τῆς φθίσεως εἴνε :
γυμναστικὴ εἰς ἐλεύθερον ἀέρα ἀνάλογος πρὸς τὰς
ἀπαιτήσεις τοῦ σώματος, πεζοπορία, σφαιριστή-
ριον, μετρία χρῆσις τοῦ ποδηλάτου, ἢ κωπηλασία,
ἢ κολυμβητικὴ, τὸ κυνήγιον, ἢ ἵππασία κλπ.

Πρέπει νὰ κοιμᾶσθε ἐνωρίς καὶ νὰ ἀποφεύγετε
ἐπιμελῶς πᾶσαν κατάχρησιν οἴνου ἢ ζύθου, τείνου
ἢ καφέ, καπνοῦ κλπ.

Ἀποφεύγετε τοὺς πάσχοντας μολυσματικὰ νο-
σήματα. Ἐὰν δὲ ἐκ καθήκοντος ἢ ἐξ ἐπαγγέλ-
ματος εἴσθε ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπικοινωνήτε μετ'
αὐτῶν, ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅσα προσφυλακτικὰ μέσα
συνιστῶνται εἰς ὁμοίως περιστάσεις.

ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕΚΔΡΟΜΑΙ

Τὰ Καλύβια εἶναι μικρὸν, χαριτωμένον χω-
ρίον τῆς Ἀττικῆς, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἐνὸς μὲν προα-
σπίζεται ὑπὸ τῆς δασοσκεποῦς Πάρνηθος, ἀφ'
ἐτέρου δὲ δροσιζεται ὑπὸ τῆς μυροβόλου τοῦ
Σαρωνικοῦ αἴθρας.

Εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ ἐγένετο ὁ πρῶτός μου διο-
ρισμὸς τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1895.

Ἐδῶ μὲν δάση δρυῶν καὶ πλατάνων, ἐκεῖ ἂν
θοσπεφεῖς λειμῶνες, παρέκει καταπράσινοι κήποι
παρὰ τοὺς πλουσίους ἀμπελώνας, οὗς τῆς ἐλαίας
σκιάζει τὸ πικνὸν καὶ χαριέν φύλλωμα.

Διὰ μέσου τῶν δροσερῶν τούτων τοπίων διέρ-
χεται ἡ τοσαύτας ἀναμνήσεις προκαλοῦσα Ἱερὰ
Ὀδοῦς ἄγουσα πρὸς τὴν ἱστορικὴν Ἑλευσίνα.

Ἴδου λοιπὸν χαριτωμένοι ἀλλὰ καὶ ἱστορικῶς
ἐνδιαφέροντος τόποι προσκαλοῦντες τὸ μικρὸν μου
σχολεῖον εἰς διδακτικὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν δέ-
χουμαι τὴν πρόσκλησιν καὶ ἄρχουμαι τῶν σχολι-
κῶν μου ἐκδρομῶν, αἵτινες ἕκαστὴ θὴ μοὶ ἀναμι-
νήσκουσι μίαν τοῦ βίου μου γλυκυτάτην ἐποχὴν.

Α'. ἐκδρομὴ

Ἐκδρομὴ εἰς Πάρνηθα — Φρούριον Φολῆς. —
Μονὴ Κλειστῶν.

Μία τῶν ποιητικωτέρων ἐκδρομῶν ὑπῆρξε καὶ
ἡ εἰς τὴν Πάρνηθα.

Ἐκκίνησις ἐκ τοῦ σχολείου περὶ ὦραν 5 π. μ.
μιᾶς τῶν ὠραιότερων τοῦ Ἀπριλίου ἡμερῶν.

Τὸ χωρίον ἐξυπνᾷ, ὅτε ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἤδη
πλησίον τῶν προπόδων.

Ἴδου, σπεύδει νὰ μᾶς ὑποδεχθῇ ἡ εὐωδία τῆς
μυρσίνης καὶ τῆς δάφνης! διαβαίνωμεν δάση πυ-
κνὰ πευκῶν, δρυῶν καὶ ἐλατῶν· κᾶπου, κᾶπου
τὰ ἐκεῖ που πρόβατα ἐξαφνίζόμενα ἐκ τῆς δια-
βάσεώς μας, πηδῶσι, τρέχουσι καὶ μᾶς εἰδοποιοῦσι
περὶ τῆς ἐκεῖ πλησίον εὐρισκομένης στάνης.

Κάμνωμεν δύο σταθμούς, ἀναπαυόμενοι ὑπὸ
τὴν σκιάν τὴν δροσερὰν τῶν πευκῶν, τρώγοντες
ἐκ τῆς λιτῆς τροφῆς, ἣν μεθ' ἡμῶν ἐλάβομεν,
καὶ πίνοντες τὸ καθαρὸν τοῦ βουκίου ὕδωρ, ἐξ οὗ
καὶ τὰ καλλικέλαδα τοῦ δάσους πτηνὰ πίνουσι.

Τέλος ἰδοῦ! μετὰ τρίωρον πορείαν ἀντικρύ-
ζομεν μακρόθεν τὴν «Μονὴν τῶν Κλειστῶν» καὶ
μετὰ ἡμίσειαν ὦραν εἰσερχόμεθα εἰς τὸ προαύλιον
αὐτῆς.

Οἱ μοναχοὶ μετὰ τοῦ ἡγουμένου σπεύδουσιν
εἰς προὔπαντήσιν μας· εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν τῆς Μονῆς καὶ ἀρχίζομεν μίαν ἀρμονικὴν
ὀψωνον δοξολογίαν· οἱ μοναχοὶ ἐκθαμβοὶ μᾶς
παρατηροῦσι καὶ προσπαθοῦσι νὰ γνωρίσωσιν,
ἐὰν πράγματι τὰ ἐνώπιόν των ἕδοντα μικρὰ εἴνε
τὰ μικρὰ «Καλυβιωτόπουλα»!

Ἡ δοξολογία λήγει καὶ οἱ μοναχοὶ συνέρχον-
ται ἐκ τοῦ στιγμιαίου θάμβους καὶ ἄρχονται
ἐπαινοῦντες, θωπεύοντες καὶ παντοῖους γλυκεῖς
λόγους εἰς τὰ μικρὰ καὶ ἐμὲ ἀπευθύνοντες.

Κατόπιν οἱ μὲν μικροὶ μου φίλοι διασκορπί-
ζονται εἰς τὸ ὑπόστεγον προαύλιον, ὅπου τοῖς
παρατίθεται ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν μοναχῶν μέλι,
τυρὸς καὶ ἄρτος καλογηρικός νοστιμώτατος, ἐγὼ
δὲ μετὰ τοῦ ἡγουμένου καθήμενος ὑπὸ τὴν σκιάν
ὑψηλῆς ἐλάτης τρώγομεν τὰ ὠραῖα καλογηρικὰ
ψωμάκια καὶ τὸ τυρίον καὶ τὸ μέλι καὶ πίνωμεν
μαῦρον οἶνον, ὅστις εὐωδιάζει ἐκ τῆς εὐωδίας τοῦ
πευκῶνος, ἣν οὗτος διὰ τοῦ ἀέρος καταχέει εἰς
αὐτόν.

Μετὰ τὸ γεῦμα τοῦτο τὸ τόσῳ λιτόν ἀλλὰ καὶ
τόσῳ μαγευτικῶς ποιητικὸν οἱ μικροὶ μου φίλοι
διασκορπίζονται πρὸς συλλογὴν δαφνῶν, μύρτων

και κορομήλων· ἐγὼ λαμβάνω τὸ λευκωμά μου καὶ σχεδιάζω τὴν μοιήν· ἀντίγραφον ταύτης προσφέρω πρὸς ἀνάμνησιν τῷ Ἡγουμένῳ, ὅστις μετὰ θαυμασμοῦ παρατηρῶν αὐτὸ λέγει— αὐτοχρηστώ, παιδί μου, αἰώνια θὰ τὴν ἔχω ἕως τὸ μναστήρι γιὰ νὰ μευ ἐνθυμίζῃ μιὰ γλυκεῖα καὶ παρήγορη τῆς ζωῆς μου ἡμέρα».

Σήμερον ἡ εἰκὼν μου αὐτῆστολιζέει τὴν Μοιήν.

*Ἄφου οἱ μικροὶ μου φίλοι ἔτρεξαν ἀρκετὰ καὶ ἀνέπνευσαν τὸν μυροβόλον τοῦ βουνοῦ ἀέρα, ἤρχισαν προσερχόμενοι κατὰ μικρὰς ομάδας καὶ καθήμενοι εἰς τὸ ὄροσερὸν χορτάρι πλησίον μου. Ἄφου ἐξεκουράσθησαν δίδω τὸ σημεῖον τῆς συγκεντρώσεως καὶ μετ' ὀλίγον τῇ συντροφίᾳ νέου μοναχοῦ βαδίζομεν πρὸς τὸ ἱστορικὸν τῆς Φυλῆς φρούριον.

Ἐπὶ τοῦ φρουρίου.

Ἰδοὺ ἡμεῖς μετὰ κοπιώδη ἀνάβασιν διαρκέσαν περὶ τὴν ἡμίσειαν ὥραν ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ φρουρίου.

*Ὅποια μαγευτικὴ, ὅποια ἐπιβάλλουσα θεά! Ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν τειχῶν τὸ βλέμμα ἐκτείνωμενον ἐπιβλέπει τὴν πεδιάδα τῶν Ἀθηῶν μέχρι τοῦ Ἰγμίου καὶ διακρίνει καθαρῶς τὸν ἱερὸν τῆς Ἀκροπόλεως βράχον.

Πέραν ἐκεῖ ἡ θάλασσα τοῦ Σαρωνικοῦ στενοῦται καὶ μὰς προδίδει τὰ ἐνδοξα τῆς Σαλαμῖνος στενά!

*Ἀλλὰ ἰδοὺ καὶ ὁ χαριτωμένος τῆς Ἐλευσίνας κόλπος καὶ ἡ εἰς τὸ ἱστορικὸν Αἰγάλεω καταλήγουσα πεδιάς!

Τὸ φρούριον; ἐνταῦθα τῷ 411 π. Χ. ὁ Θρασύβουλος ἐδοξάσθη καταλύσας τοὺς Τριάκοντα.

Σήμερον; σήμερον ἄρα γλυκυτάτη γαλήνη καὶ ἡρεμία βασιλεύει· κἄπου, κἄπου ποιμὴν τις φέρει ἐδῶ τὰ πρόβατά του καὶ τότε ἐπικρατεῖ ὀλίγη ζωὴ· ὁ ποιμὴν φεύγει καὶ τὸν διαδέχεται πάλιν ἡ μυστικὴ σιωπὴ!

Λαμβάνομεν μερικοὺς λίθους πρὸς ἀνάμνησιν καὶ ἀρχίζομεν κατερχόμενοι εἰς τὴν Μοιήν· μετὰ μικρὰν ἐν αὐτῇ ἀνάπαυσιν ἀποχαιρετῶμεν τοὺς φιλοξένους μοναχοὺς καὶ κατερχόμεθα τῆς Πάρνηθος, ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ χωρίον μας.

Οἱ αὐτοὶ ὄρουμνες, τὰ αὐτὰ δάση, αἱ αὐταὶ κοιλάδες μὰς ἐχαίρετῆσαν· κατηρχόμεθα φορτωμένοι μὲ ὄφθαλα καὶ μύρτα καὶ θυμάρια· αἱ κοιλάδες καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν χαριτωμένα πτηνὰ ἐκπληκτὰ ἤκουσαν διὰ πρώτην φορὰν ἀρμονικὰ ἄσματα νὰ ταράττουν τὴν συνήθη ἡρεμίαν αὐτῶν!

Ἐἶνε ἤδη ὥρα 6 μ. μ. καὶ ἀφήσαντες ὀπισθεν ἡμῶν τοὺς πρόποδας τῆς Πάρνηθος, ἐπ' ἧς τόσον γλυκεῖς καὶ ἀληθμονήτους διήλθωμεν ὥρας, βαίνομεν ἄδοντες πρὸς τὸ χωρίον· ἰδοὺ χωρικοί καὶ χωρικοί, γέροντες καὶ παιδιὰ ἐξέρχονται πρὸς

ὑποδοχὴν ἡμῶν· ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτῶν ἀκράτητος· πολλαὶ μητέρες σπεύδουσι καὶ καταφιλοῦσι τὰ τέκνα αὐτῶν, οἱ γέροντες διαρκῶς φωνάζουν ἀκαλῶς ὄρισε, παιδί μου, καλῶς ὄρισε!»!

*Ἐπὶ μίαν ὀλοκλήρον ἐβδομάδα ἡ ἐκδρομὴ μας αὐτῆ ὑπῆρξε τὸ γενικὸν θέμα ὁμιλίας εἰς ὅλον τὸ χωρίον· καὶ ὁσάκις ἐπλησίαζον ἀπαρατήρητος διαφορῶς ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ χωρίου ὁμίλους ἤκουον:

«Νά, ἔνα ἀληθινὸ Σχολεῖον».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΡΙΑΣ

ΑΙ ΑΠΟΛΑΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ¹

[Κατὰ τὸν Λῶμπος. — Μετάφρασις Θ. Φλωρᾶ]

ΑΙ ΑΠΟΛΑΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ

*Ὀλίγοι βέβαια καὶ αὐτοὶ μὲ πολλὰς δυσκολίας θὰ ἠμπορέσουν ποτὲ νὰ μιμηθῶν τὸ παράδειγμα τοῦ μοναχοῦ τούτου. Ἄλλ' ἂν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ βραχίδια ὄρη, μήπως δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι τόποι, πλησιέστεροι ἡμῶν, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ εὐρωμεν καιρὸν νὰ ἐπισκεφθῶμεν;

Καίτοι βεβαίως καμμία περιγραφή, ὅσον καλὴ καὶ ἂν εἶνε, δὲν ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ τὴν πραγματικότητα, ἐν τούτοις ὑπάρχουν μερικά αἱ ὁποῖα μὰς παρέχουν ἀληθινὴν ἀπόλαυσιν. Θὰ προσπαθήσω ν' ἀποδείξω τούτο μὲ εἰκόνας τινάς, τὰς ὁποίας ἔχει χαράζει ἡ γραφὴ μερικῶν ἐκ τῶν ἐνδοξότερων συγγραφέων τῆς πατρίδος μου, θὰ ἐκλέξω δὲ τὰ παραδείγματα ἀπὸ ξένης χώρας, ὅχι διότι δὲν ὑπάρχουν τάχα καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπίσης ὠραῖαι τοποθεσίαι, ἀλλὰ διότι ὅλαι αἱ καλλοναὶ τῆς φύσεως ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε γνωσταὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου.

Ἡ ἀκόλουθος περιγραφή τοῦ Τύνδαλλ ἀξίζει σχεδὸν μίαν ὥραν ὡς ἀν πράγματι νὰ τὴν εἶχομεν διελθεῖ μαζί του ἐπὶ τῶν Ἀλπεων μὲ σάρκα καὶ ὀστά. «Ἐβλεπον, λέγει, τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο θέαμα, τὸ Λευκὸν ὄρος, τὸν μέγαν Κομβίνον, τὸν λευκὸν Ὀδόντα, τὸ λευκὸν Κέρας, τὸν Θόλον καὶ τὰς ἀπείρους ἄλλας κορυφὰς τῶν ὄρεων, αἱ ὁποῖαι ἐφάνιντο ὡς ἂν νὰ εἶχον συναθροισθῆ ἐκεῖ διὰ νὰ ὑμνήσουν καὶ δοξάσουν τὸν ἀνατέλλοντα Ἥλιον. Καὶ ὅπως εἰς ἄλλας περιστάσεις, ἠρώτων ἀκουσίως τὸν ἑαυτὸν μου: πῶς συνεπληρώθη ἄρα γὰρ ἡ γιγαντώδης αὐτῆ ἐργασία; Ποῖος ἐγλυφε τὰς ὀγκώδεις αὐτὰς καὶ ἀρμονικὰς μάζας τοῦ ἀπλοῦ

¹ Συνέχισαν ἰδὲ σελ. 227.

φλοιῦ τῆς γῆς; Καὶ ἡ ἀπόκρισις εὕρισκετο ἐκεῖ προφανῆς, ἐμπροσθέν μου. Πάντοτε νέος, πάντοτε ἀκαμῆτος, ἔχων μέσα του τὴν δύναμιν ἀπειραρίθμων ὑπάρξεων, ὁ ἀληθινὸς γλύπτης ἀνυψοῦτο ἐξ ἀνατολῶν ὑπερηφάνως. Αὐτὸς ἐσήκωσε τὰ ὕδατα εἰς τὸν ἀέρα, τὰ ὁποῖα ἐφαλίδισαν αὐτὰς τὰς ἀβυσσώδεις χαράδρας, αὐτὸς ἐφύτευσε τοὺς παγῶνας ἐπὶ τῆς βράχως τῶν ὄρεων, μετατρέπων οὕτω τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος εἰς ἄροτρον διὰ νὰ σχηματίσῃ τὰς κοιλάδας, αὐτὸς πάλιν εἰς τὸ διάστημα τῶν αἰώνων θὰ καταρρίψῃ τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα μνημεῖα, κυλίω αὐτὰ βαθυμυθῶν καὶ κατ' ὀλίγον πρὸς τὸν Ὠκεανόν, σπείρων οὕτω τὴν σπορὰν τῶν ἡπείρων τοῦ μέλλοντος, εἰς τρόπον ὥστε, ὅταν ἡ γῆ γηράσῃ περισσότερον, οἱ τότε κάτοικοί της νὰ ἴδουν τοὺς βράχους, οἱ ὁποῖοι τὴν στιγμήν αὐτὴν εἶνε κρυμμένοι εἰς τὰ ἔγκατα καὶ βαστάζον ἀπὸ τὰ θεμέλια τὸ βάρος τοῦ ὄρους τῆς Παρθένου (Γιουγκφράου), νὰ εἶνε τότε σκεπασμένοι μὲ λιπαρὸν χῶμα καὶ κυματίζοντας στάχτας σίτου». Καὶ νὰ λέγωμεν ὕστερον ὅτι αἱ Ἀλπεις ἀπέχουν ὀλίγας μόνον ὥρας ἀπὸ ἡμῶν!

Τὰ συγγράμματα τοῦ Τύνδαλλ περιέχουν πολλὰς ζωντανὰς περιγραφὰς τῶν παγῶνων, τοὺς ὁποίους ὀνομάζει «σιωπηλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς λεωφόρους, τόσον πλατείας ὥστε νὰ περιλαμβάνουν ὀλοκλήρους στρατοὺς παρατεταγμένους εἰς μάχην κατὰ μέτωπον, καὶ τόσον ἡρέμους, ὅσον καὶ αἱ ἄβατοι ὁδοὶ νεκροταφείου κατακεχωσμένης πόλεως». Ἀλλὰ δὲν θὰ δανεισθῶ οὔτε παρ' αὐτοῦ οὔτε παρ' ἄλλου τινὸς καμμίαν περιγραφὴν τῶν παγῶνων, ἐπειδὴ εἶνε ἀδύνατον νὰ παραβληθῶν μὲ ὅτιδήποτε καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ τοὺς φαντασθῆ ποτε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν τοὺς εἶδε.

Ἡ ἱστορία πολλῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης εἶνε πλήρως ἐνδιαφέροντος. Ὁ σημερινὸς δρόμος τῶν δὲν ἦτο πάντοτε ὁ ἴδιος. Ὁ Ροδανὸς π. χ. φαίνεται ὅτι ὑπέστη πολλὰς περιπλανήσεις. Ἐχομεν λόγους νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ ἀνώτερα ὕδατά του ἐχύοντο ἄλλοτε εἰς τὸν Δούναβιν καὶ ἐκείθεν εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον, ὅτι ὅμως ἀργότερα συνήνωθησαν μὲ τὰ ὕδατα τοῦ Ρήνου εἰς τὸν Τάμεσιν, χυνόμενοι τοιοῦτοτρόπως μακρὰν πρὸς βορρᾶν, εἰς τὸν Ἀρκτικὸν Ὠκεανόν, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰς πεδιάδας αἱ ὁποῖαι συνέδεον τότε τὰ ὄρη τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Νορβηγίας. Πρέπει δὲ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ ὕδατα ταῦτα εἰς περὶ μεταγενεστέτους χρόνους ἔλαβον τὴν πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν σημερινὴν τῶν διεύθυνσιν.

Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχη, ὁ γερμανικὸς Ρήνος καὶ ὁ Ρήνος τῆς Ἐλβετίας δὲν ἔχουν καμμίαν ὁμοιότητα μεταξὺ τῶν. Ὁ καταρράκτης τοῦ Σαφχάουζεν μεταβάλλει τὸν χαρακτῆρα τοῦ ποταμοῦ καθ' ὀλοκλήριαν. Ἀπαρατήρησθε, λέγει ὁ Ρωσκιν, τὸν καταρράκτην τοῦ Σαφχάουζεν ἀπὸ τὸ

βόρειον μέρος ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν καὶ θὰ ἰδῆτε πῶς ὁ θόλος τοῦ νεροῦ κ μπουλοῦται χωρὶς νὰ θραύηται εἰς τὴν ὄρμην του, διαυγῆς καὶ φεγγοβόλος, ἐνῶ τὰς ἀψίδας τῶν βράχων τῆς καταβόθρας σκεπάζει μὲ κρυστάλλινον καμαρωτὸν τεῖχος πάχους εἰκοσι ποδῶν. Ἐχει τόσην ὄρμην, ὥστε δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀντιληφθῶμεν τὴν κίνησιν του, ἐκτὸς μόνον ἐὰν κἄπου κἄπου ἐν σφαιρίδιον ἀφροῦ ἀναπηδήσῃ ἀπὸ τὴν λείαν του ἐπιφάνειαν, ὡς διὰ τῶν ἀστῆρ. Θὰ ἰδῆτε πῶς, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν δεσμὴς μικρῶν σταγόνων θὰ σᾶς ἐξαφνίσῃ, ἀνατινασσομένης αἰφνης ἀπὸ τὸν καταρράκτην ὡς πυροτέχνημα, τὸ ὁποῖον ἐκρηγνύεται εἰς τὸν ἀέρα καὶ μεταβάλλεται ἐν ἀκαρεῖ εἰς φωτοβόλον κονιορτόν, πῶς ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς στροβίλους, οἱ ὁποῖοι χάνονται εἰς τὴν ἀβυσσον, τὸ γαλανὸν χρῶμα τοῦ νεροῦ, ἀνακατωμένον μὲ τὸν ἀφρόν, φαίνεται διαυγέστερον ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὁποῖον σκεπάζουν βροχοκύματα νέφη. Ἄλλ' ἐνῶ θαυμάζετε τὸ μεγαλεῖον ἐνὸς μεγάλου ποταμοῦ, ὅταν κυλῆται μὲ ὄρμην ἀκατάσχετον ἢ ὅταν φαίνεται ἀναπαύομενος μὲ μεγαλοπρέπειαν, πρέπει ἐτι περισσότερον νὰ θαυμάσητε τὴν ἐλευθερὰν ζωὴν, τὸ νεαρὸν σφρίγγος, τὴν ἀκτινοβόλον διαύγειαν καὶ τὴν φαιδρὰν μουσικὴν τῶν μικροτέρων βυάκων».

«Αἱ ὑψηλαὶ κοιλάδες τῆς Ἐλβετίας, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ αὐτὸς μέγας τῆς φύσεως παρατηρητῆς, κρύπτουν ἀπειρα θελήγητρα ὑπὸ τοὺς ἀνάεους καταρράκτας, οἱ ὁποῖοι ἐπίτηδες, φαίνεται, ἐδιάλεξαν τὰ πλέον ἀπόκρημνα μέρη, ἴσως μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἔχουν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ καταβοῦν πηδῶντες, διὰ νὰ σκορπίσουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου, τὸς κρυσταλλίνους σταγόνας τῶν μὲ ὕλην τῶν τῆν χάριν καὶ χωρὶς τὴν μοιότονον ἐκείνην κανονικότητα τῶν ἀναβρυτηρίων. Ἐπὶ τέλους εὕρισκον τὸν δρόμον τῶν εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἐξαφανίζονται εἰς τοὺς κόλπους τοῦ σιγὰ σιγὰ. Τὸ ἤσυχον, βαθὺ καὶ διαυγῆς νερόν τῶν ἀναφαίνεται κατωτέρω κυλιόμενον ἀνάμεσα εἰς τὰ χόρτα, ὅμοιον μὲ τὴν σιγανὴν σκιάν τοῦ θορυβώδους ποταμοῦ, ἀλλὰ σίφνης πάλιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀναφαίνονται μικρὰ καὶ πηδῆκτὰ βεῦματα, μικροὶ καὶ εὐθυμοὶ στροβίλοι, ὡς ἂν νὰ ἔχουν αἰφνης ἐνθυμηθῆ ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀργήσουν νὰ φθάσουν κάτω εἰς τοὺς πόδας τοῦ λόφου». Ὁ Symonds μὲ τὴν περιγραφὴν του μὰς κάμνει νὰ νομίζωμεν ὅτι ζωογονοῦνται αἰφνης ὑπὸ τὰ ὄμματά μας αἱ ἠλιοφαεῖς ἀκταὶ τῆς Μεσογείου, τὰς ὁποίας τόσον περιπαθῶς ἀγαπᾷ, καὶ ἐντροπᾶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἀντιθέσεων μεταξὺ Βορρᾶ καὶ Μεσημβρίας.

«Εἰς τὰς χώρας τοῦ Βορρᾶ, λέγει, τὰ βλέμματα μὰς περιπλανῶνται εἰς μακρὰς δασοφύτους ἐκτάσεις καὶ εἰς ἤσυχον καὶ μοιήρη περιβόλια, ὅπου βόσκουν ἤσυχαι βόες. Τὸ μυστήριον τῶν

όνειρων και της βρεμβώδους ηρεμίας καλύπτει τους καταφύτους γενεθλίους ήμων τόπους. Ἄλλα εἰς τὴν μεσημβρίαν οἱ στῆχοι τῶν ἐλαιοδένδρων καὶ τὰ πυκνὰ φυλλώματα μόλις κρύπτουν τὴν γλαστὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἀκτινοβολοῦντα γαλανὸν οὐρανόν, ἐνῶ τὰ χρώματα τῶν διαφόρων τοπιῶν συγχωνεύονται μὲ τὸ ἐκθαμβωτικὸν φῶς τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ μὲ τὴν ὑπερτάτην διαύγειαν τοῦ ὀρίζοντος. Ἐδῶ τίποτε δὲν ὑπάρχει τὸ μυστηριώδες καὶ μελαγχολικόν. Ἐδῶ ἡ φύσις ἐορτάζει· ἐδῶ χορὸς ἀκατάπαυστος, ὅπου λαμβάνουν μέρος τὰ κύματα, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καὶ αἱ σκιαί. Εἰς τὸν Βορρᾶν ὅμως τὰ στρογγυλὰ σχήματα τῶν δένδρων ἀκολουθοῦν κατὰ πυκνὰς σειρὰς τὰς κυμάνσεις τοῦ ἐδάφους, μὲ τοὺς ὀμαλοὺς λόφους τοῦ καὶ μὲ τὰ βραδυκίνητα νέφη, τὰ ὅποια φαίνονται ὡς ἰὰ κοιμῶνται ὑπεράνω τοῦ, ἐνῶ εἰς τὰς χώρας τῆς Μεσημβρίας τὰ μυτερὰ φύλλα καὶ οἱ λεπτοφυεῖς καὶ ῥαδινοὶ κλάδοι τῶν ἐλαιοδένδρων ἀποδίδουν εὐκρινέστατα καὶ καθαρότατα τὰ σχήματα, τὰ ὅποια ἐδῶ βλέπουμεν ὄχι μόνον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς μεγαλοπρεπεστεράς ἀπόψεις τῶν ὄρεων, τῶν κοιλάδων καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς θαλάσσης. Ἡ ἰλαρότης καὶ ἡ νοσηρότης χαρακτηρίζει τὰ τοπία τῆς Μεσημβρίας, ὅπου μεγαλοφυῆς φυλὴ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐζησεν ἄλλοτε ὑπὸ τὸ ἄπλετον φῶς τοῦ Φοῖβου, τοῦ Θεοῦ τῶν ἀρχαίων. Ἡ Παλλὰς τοὺς ἐπροστάτευε καὶ ἡ χρυσόκιμος Ἀφροδίτη τοὺς εἶχε προικίσει μὲ τὰ δῶρα τοῦ κάλλους. . . .»

Ἡ θερμότης τῆς Μεσημβρίας αὐτὴ καὶ μόνη εἶνε διὰ πολλοὺς ἀνθρώπους εὐλογία καὶ ἀπολαυσις. Ἐνίοτε ἀρκεῖ μόνον νὰ τὴν συλλογισθῶμεν διὰ νὰ αἰσθανθῶμεν ἐλαφρὸν ῥίγος ἡδονῆς. Πλέον ἢ ἅπαξ ἔχω ἀναγνώσει τὴν ζωηρὰν περιγραφὴν τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὑπὸ τοῦ Βαλλὰκ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ παραθέσω ἐδῶ ἐν μικρὸν αὐτῆς ἀπόσπασμα.

«Ἐως εἰς τὰς πέντε καὶ τέταρτον, λέγει, τὸ σκότος εἶνε βαθύ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἀρχίζουσι αἱ κραυγαὶ τῶν πτηνῶν νὰ διακόπτουν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτός, ἀναγγέλουσαι ἴσως τὴν αὐγὴν τῆς ὁποίας σημεῖα τινὰ ἀρχίζουσι νὰ ὑποφώσκουν πρὸς ἀνατολὰς. Μετ' ὀλίγον ἀκούονται αἱ μελαγχολικαὶ φωναὶ τῶν αἰγιθάλων, τὰ κόσματα τῶν βατράχων εἰς διαφόρους τόνους, τὰ παραπονετικὰ συρίγματα τῶν ὀρεσιβίων κιχλῶν, αἱ παράδοξοι κραυγαὶ τῶν πτηνῶν καὶ τῶν μαστοφόρων, τὰ ὅποια ἰδιάζουσι εἰς κάθε μίαν χώραν. Μετὰ τὰς πέντε καὶ ἡμίσειαν γίνεται ὀρατὴ ἡ πρώτη ἀκτίς τοῦ φωτός καὶ ἡ ἐντασις τοῦ αὐξάνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον· αὐξάνει δὲ μὲ τὴν ταχύτητα πλέον, ὥστε εἰς τὰς ἑξ καὶ τέταρτον ἡ ἡμέρα ἀνέτειλεν ἤδη. Εἰς τὸ κατόπιν τέταρτον τῆς ὥρας ὑπάρχει μικρὰ μεταβολή, ὅτε αἰφνης ἀναφαίνεται ὑπεράνω

τοῦ ὀρίζοντος ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου, καλύπτων μὲ λαμπροὺς ἀδάμαντας τὰ ὀροσοποτισμένα φύλλα, ἐκπέμπων ἀστραπὰς χρυσοῦ φωτός εἰς τὰ σκιερὰ δάση καὶ ἀφυπνίζων ὅλην τὴν φύσιν εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν. Τα πτηνὰ κελαδοῦν καὶ θορυβοῦν, οἱ παπαγάλλοι ἐκβάλλουν κραυγὰς διαπεραστικὰς, οἱ πίθηκοι φλυαροῦν, αἱ μέλισσαι περιβομβοῦν εἰς τὰ ἄνθη διὰ νὰ συνάξουν νέκταρ καὶ μέλι καὶ μεγαλοπρεπεῖς πεταλοῦσαι περιφέρονται νοχελῶς ἢ μένουν μὲ τὰ πτερὰ ἐξηπλωμένα διὰ νὰ ζεσταθοῦν εἰς τὰς θερμὰς καὶ δυναμωτικὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας. Ἡ ὥρα τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους ἔχει μαγεῖαν καὶ κάλλος ἀλησμόνητον. Ὅλη ἡ φύσις φαίνεται ὡσάν ν' ἀφυπνίζεται πλέον νέα καὶ πλέον σφριγῶσα ἀπὸ τὴν ὀρόσον καὶ τὴν ὑγρασίαν τῆς νυκτός· νέα φύλλα καὶ νέοι κάλυκες ἀνείγουν σχεδὸν ἐκεῖ ὅπου τοὺς ἐθλέπομεν πρὶν κλειστοὺς καὶ βλέπομεν πολλὰς ἐκατοστόμετρα ἐντὸς μίας καὶ μόνης ἡμέρας. Ἡ θερμοκρασία εἶνε ὅσον ἡμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν εὐχάριστος. Τὸ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ πολὺ εὐάρεστον ῥίγος τῆς πρωινῆς αὐρας ἀντικαθίσταται ὑπὸ ζέστης τοπωτικῆς, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ζωηρὸν φῶς τοῦ ἡλίου ἀνανακλάται ἐπὶ τῆς θαυμασίας φυτείας τῶν τροπικῶν καὶ πραγματοποιεῖ πᾶν ὅ,τι ἡ γόνισσα τύχη τοῦ ζωγράφου ἢ οἱ εἰθουσιώδεις στίχοι τοῦ ποιητοῦ παριστάνουν ὡς τὸ ἰδεῶδες τοῦ κάλλους τῆς γῆς».

Ἀκούσατε προσέτι καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν κολοσσιαίων ἀγαλμάτων τοῦ Ἀμενόφους III, τοῦ Μίμνονος τῶν Ἑλλήνων, ἐν τῇ Θηβαΐδι, περιγραφὴν ὀφειλομένην εἰς τὸν κάλαμον τοῦ πρυτάνειος Στάνλεϋ. «Ὁ ἥλιος ἔδωκε καὶ ἡ σειρὰ τῶν ἀφρικανικῶν ὄρεων ἐφαίνετο πύρινος ἀπὸ τὰς φλόγας τῶν ἡλιακῶν ἀκτῖνων, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος· ἡ χλοερὰ πεδιάς εἶχε χροῶμα βαθύ πρασινοβαφές, ἔτι βαθύτερον πέραν πλησίον εἰς τὰς ὑπερείας τῶν βουνῶν, ἐνῶ αἱ σκιαί τῆς ἐσπέρας ἐσκέπαζον τὰ εὐρέα ῥήγματα καὶ τὰς χαράδρας τῶν ἀρχαίων τῶν σχημάτων. Ὅταν ἐστρεψά τὸ βλέμμα μου πάλιν ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων τούτων εἰς τὴν ἀνταύγειαν τοῦ δύνοντος ἡλίου, μοὶ ἐφάνησαν ὅτι προσεζείχον τώρα ἀπὸ τοῦ βάθους τῶν ὄρεων, ὡσάν ν' ἀπετέλουσι μέρος τῶν ἀναπόσπαστον καὶ ὡσάν νὰ ἦσαν καὶ αὐτὰ ἔργα τῆς φύσεως καὶ οὐχὶ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπου».

Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσω παραθέτων ἐδῶ καὶ ἄλλας περιγραφὰς, ἂν καὶ μοὶ εἶνε δύσκολον νὰ σταματήσω. Τοιαῦτα ἀποσπάσματα μᾶς ἐνθυμίζουσι πολλάκις ἡμέρας καὶ ἀναμνήσεις εὐτυχεῖς. Ἐπειδὴ αἱ ἀπολαύσεις τῶν ταξιδιῶν διαρκοῦν ὅλην τὴν ζωὴν καὶ πολλάκις, ἐνῶ καθήμεθα ἡσυχῇ παρὰ τὴν ἐστίαν, μία ὥρα καὶ λαμπρὰ ἀποψὶς τῆς Βενετίας, τῆς Γενούης καὶ τῶν

Ἀθηνῶν ἐπανερχεται πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυχῆς μας καὶ μᾶς εὐχαριστεῖ ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ μία ἡμέρα φρονίμως ἐξοδευθεῖσα εἰς ταξείδιον.

Ἡ ἀγάπη τῶν ταξιδιῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων τῶν κατ' οὐδένα τρόπον ἡμπορεῖ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀγάπην τῆς ἐστίας, τολμῶ μάλιστα νὰ εἶπω ὅτι κάνεις δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀπολαύσῃ καθ' ὅλοκληρίαν τὸν οἰκογενειακὸν βίον, ἐὰν δὲν τὸν ἀφήνῃ ἐνίοτε· τὸ ἴδιον συμβαίνει ἐνίοτε μὲ τὴν σωμασίαν καὶ μὲ τὴν ἀνάπαυσιν, αἱ ὁποῖαι ἀμοιβαίως συμπληρῶνται· ὅσον δὲ καὶ ἂν φαίνεται παράδοξον, ἐν τούτοις ἡμποροῦμεν πάλιν νὰ εἰπώμεν, ὅτι μία ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας ἀπολαύσεις τοῦ ταξιδιῶν εἶνε καὶ ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπιστρέφομεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας μας καὶ ὅστις δὲν περιεπλανήθη εἰς τὰ ξένα δὲν θὰ αἰσθανθῇ ποτὲ τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην εὐγνωμοσύνην, τὴν ὁποίαν ὁ ὀδοπόρος αἰθάνεται πρὸς τὴν Ἦραν τὴν ἐφεστίαν θεῶν, ἡ ὁποία προστατεύει τοὺς ἐπανακάμπτοντας εἰς τὴν ἐστίαν τῶν.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΥΓΙΕΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΣΣΙΚΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἐκ τῶν γενικῶν διατάξεων περὶ τῶν πρωσικῶν παρθεναγωγείων αἰτίνας ἐδημοσιεύθησαν κατὰ τὴν γενεσίνην πρὸ τετραετίας ῥιζικὴν μεταρρυθμίσειν παραθέντες τὰς εἰδικῶς ἀναφερομένας εἰς τὴν ὑγιεινὴν τῶν μαθητριῶν.

Ἄρθρ. 1. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν τῆς πρώτης τινος δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπερβαίῃ τὰς 40, ἐν ᾗ δὲ τῆς πλείους τῶν 40 ἐνεγράφησαν μαθήτριάς ἐπέρχεται κατ' ἀνάγκην ὁ διχασμὸς τῆς τάξεως εἰς 2 τμήματα.

Ἄρθρ. 2. Αἱ αἰθουσαὶ πρέπει νὰ ἔχωσιν ὕψος $3\frac{1}{2}$ τοῦλάχιστον μέτρων καὶ ἐμβαδὸν τοῦλάχιστον 36 τετραγωνικῶν μέτρων, ὥστε εἰς ἐκάστην μαθήτριαν ν' ἀναλογῇ τοῦλάχιστον 0,90 τετρ. μέτρ. ἐμβαδόν. Πρέπει προσέτι αἱ αἰθουσαὶ νὰ ἔχωσιν ἐπαρκῆ φωτισμόν, παράθυρα δηλ. ἐλευθέρας ἐπιφανείας τοῦλάχιστον 9 τετραγ. μέτρων, ὥστε ἡ ἀναλογία τοῦ ἐμβαδοῦ ἐκάστης αἰθούσης πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν παραθύρων νὰ εἶνε 4 πρὸς 1, καὶ ἐπαρκῆ ἀερισμόν, οὕτω κατασκευαζομένων τῶν παραθύρων, ὥστε οἱ ἂνω δίσκοι αὐτῶν νὰ μὲνωσι πλαγίως ἀνοικτοί, νὰ μὴ εἶνε ἐκτεθειμένοι εἰς τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους, τὸ φῶς εἰς αὐτὰς νὰ προσπίπτῃ ἐξ ἀριστερῶν τῶν μαθητριῶν καὶ νὰ ἔχωσι θρανία ἀνάλογα πρὸς τὰ ἀναστήματα τῶν μαθητριῶν ἐκάστης τάξεως καὶ οὕτω κατασκευαζομένων, ὥστε αἱ μαθήτριάς καθήμε-

ναὶ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐργαζόμεναι νὰ μὴ βλάπτωνται ὑγιεινῶς.

Ἄρθρ. 3. Τὰ θρανία τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ἰχνογραφίας πρέπει νὰ εἶναι ἰδιαιτέρας κατασκευῆς καὶ ν' ἀνταποκρίνωνται τοῦτο μὲν πρὸς τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς, τοῦτο δὲ πρὸς τὰς ἀνάγκας ἐκάστου τῶν μαθημάτων τούτων.

Ἄρθρ. 4. Ἐκάστη σχολὴ πρέπει νὰ ἔχη μέγαν κήπον ἢ εὐρείαν αὐλὴν πρὸς διανομήν τῶν μαθητριῶν κατὰ τὰ διαλείμματα, ὅταν ὁ καιρὸς ἐπιτρέπῃ.

Ἄρθρ. 5. Μέγιστον ὄριον διδασκαλίας ἀπάντων τῶν μαθημάτων καὶ αὐτῶν τῶν τεχνικῶν καὶ τῆς γυμναστικῆς, διὰ μὲν τὴν κατωτάτην τάξιν πρέπει νὰ εἶνε 18 ὥραι καθ' ἐκάστην ἐβδομάδα, διὰ δὲ τὴν ἐπομένην 20, διὰ δὲ τὸ τρίτον ἔτος 22, διὰ δὲ τὸ τέταρτον 28 καὶ δι' ἅπασας τὰς λοιπὰς τάξεις 30.

Ἄρθρ. 6. Τὸ ὥρολόγιον πρέπει νὰ καταστρώνηται οὕτως, ὥστε τὰ καταπονούντα τὸν νοῦν μαθήματα νὰ μὴ διαδέχωνται ἄλληλα, μηδὲ νὰ συμπίπτωσι τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Ἄρθρ. 7. Ἐκαστὸν μάθημα πρέπει νὰ διαρκῇ 50 λεπτά τῆς ὥρας, κατὰ δὲ τὰ διαλείμματα νὰ κενῶνται αἱ αἰθουσαὶ καὶ ν' ἀνοίγωνται τὰ παράθυρα.

Ἄρθρ. 8. Οἱ διάδρομοι ἐν ταῖς σχολαῖς πρέπει νὰ εἶναι εὐρεῖς, τοῦλάχιστον 4 μέτρων, ὅπως αἱ μαθήτριάς περιπατῶσιν ἐν αὐταῖς κατὰ τὰ διαλείμματα, ὅταν ὁ καιρὸς δὲν ἐπιτρέπῃ ἐξοδὸν εἰς τὸν κήπον ἢ τὴν αὐλὴν.

Ἄρθρ. 9. Ὅπου δὲν ὑπάρχει κήπος, ἀλλ' αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ περιβάλληται πανταχῶθεν ὑπὸ τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλ' ἐκ τριῶν πλευρῶν ὅπως προσβάλληται ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐπὶ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας.

Ἄρθρ. 10. Ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ γίνηται οὕτως, ὥστε νὰ μὴ ἐπιφορτίζωνται αἱ μαθήτριάς διὰ πολλῆς καὶ κοπιώδους κατ' οἶκον ἐργασίας, ἥτις πρέπει ν' ἀνέρχεται εἰς μὲν τὴν κατωτέραν βαθμίδα τῶν παρθεναγωγείων τὸ πολὺ εἰς 1 ὥραν, εἰς δὲ τὴν μέσην τὸ πολὺ εἰς $1\frac{1}{2}$ ὥραν καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν τὸ πολὺ εἰς 2 ὥρας.

Ἄρθρ. 11. Τὰς ἐορτὰς καὶ τὰς διακοπὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα δὲν πρέπει νὰ δίδωνται ἄλλαι, ἀλλ' αἱ συνήθεις ἡμερησιαὶ κατ' οἶκον ἐργασίαι.

Ἄρθρ. 12. Αἱ ἀπεινημονεύσεις πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν ὀλίγα.

Ἄρθρ. 13. Ἰχνογραφήματα καὶ χαρτογραφήματα δὲν πρέπει νὰ δίδωνται ὡς κατ' οἶκον ἐργασίαι.

Ἄρθρ. 14. Ἀπαγορεύεται ἡ διὰ τοῦ περιουρισμοῦ κατὰ τὸ μεσημβρινόν διάλειμμα ποινῆ.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ

Τὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτα ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι ἐμφυτον, ὀλίγοι δὲ ἐπίστανται τὴς ἢ οὐσίας τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας, τίνι τρόπῳ αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται καὶ πῶς διαφυλάσσεται, διότι ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν φυσικοῦ ἔρωτος δύο γεννῶνται ὀλέθρια πάθη, ἡ φιλαρχία καὶ ἡ πλεονεξία, ἅτινα οὔτε θεραπεύονται οὔτε κορύνονται ἀνευ βλάβης τῆς τοῦ πλησίον ἐλευθερίας. Δύναμις καὶ πλοῦτος, φιλοτιμία καὶ φιλοχρηματία εἶνε δύο ὅπλα, ἅτινα ὀλίγοι μεταχειρίζονται ἀνευ βλάβης ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων

Κοραῖς

Ἡ διὰ χρημάτων ἐλεημοσύνη δὲν ἔχει ἀξίαν, ἂν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ τῆς εὐσπλάγχου ἔμφης τῆς καρδίας.

Σμαίτε

Ψυχὴ ἀνευ σκέψεων θὰ κατεριπωθῆ κατ' ἀνάγκην ὡς οἰκία ἀνευ κατοίκων.

Γιάγκ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Παιδὲς καὶ γάτοι.

Μία ἀπὸ τὰς μεγάλας συνοικίας τοῦ Λονδίνου ἢ Πεντοβίλλης, διακρίνεται διὰ τὸν μέγαν πληθυσμὸν γάτων καὶ ἐπίσης μέγαν πληθυσμὸν παιδῶν. Ἀναγκαῖα συνέπεια προέκυψεν ὅτι οἱ γάτοι ὑφίστανται πολλὰ δεινὰ ἀπὸ τοὺς παῖδας. Ἄλλ' ὁ ἀνθρωπισμὸς τῶν ὠριμωτέρων κατοίκων ὑπέδειξε τὴν ἰδρυσιν Ἑταιρείας σκοπὸν ἐχούσης τὴν προστασίαν τῶν γάτων. Οἱ ἰδρυταὶ τῆς ἐπιφανήθησαν τῆς παραδοξοτάτης στοργῆς ἦν εἰς τῶν παιδῶν ἔδειξεν ὑπὲρ τῶν δεινοπαθόντων γάτων κηρυχθεὶς πρόμαχος αὐτῶν καὶ κατατροπῶσας ἑκατοντάδας παῖδας τυραννούντων τὰ αἰλουροειδῆ πλάσματα καὶ λυτρώσας χιλιάδας τούτων ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν τυράννων των. Ὁ γενναῖος αὐτὸς μείραξ δὲν ἠδύνατο νὰ διαθρήψῃ τόσα ζῶα καὶ ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἐπικαλούμενος τὴν σύμπραξιν τῶν φιλοζῶων. Ἐντεῦθεν ἡ ἰδρυθεῖσα Ἑταιρεία, ἣτις ἐθέσπισεν ὅτι πᾶς μείραξ κατορθώνων νὰ διασώσῃ ἀριθμὸν τινα γάτων ἀπὸ τὴν τυραννίαν δύναται νὰ τοὺς προσάγῃ εἰς τὸ γραφεῖόν της. Ἡ Ἑταιρεία κατόπιν θὰ παραγγέλλῃ εἰς ἀρμόδιον λογογράφον τὴν συγγραφὴν βιβλιαρίου, ἀφηγουμένου γλαφυρῶς καὶ ἐπαγωγῶς καὶ μὲ εἰκονογραφίας τὴν ὅλην ἰστορίαν τοῦ μικροῦ σωτῆρος τῶν ἀθῶν ζῶων. Τὸ βιβλίον φιλοκάλως ἐκτετυπωμένον, δεδεμένον καὶ φέρον τὴν δέουσαν ἀναγραφὴν θὰ παραδίδεται εἰς αὐτὸν ἐν ὠρισμένη ἡμέρᾳ ἐνώπιον ὀμνηγύρεως προσκεκλημένων ἀπαθανατίζουσι οὐ-

τως αὐτὸν ὡς ἦρωα. Τὰ λοιπὰ ἀντίτυπα θὰ πωλῶνται ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑταιρείας.

Χάριν τῶν πτωχῶν παιδῶν

Ὁ κ. Κάρολος Σθάπ, ὁ πλουσιώτατος Ἀμερικανὸς ἐπιχειρηματίας, ἔχει μεγάλην καρδίαν καὶ τιμᾶ διὰ τῶν πράξεων τοῦ τὰς οικονομικὰς ἐπιχειρήσεις του. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ παράσῃ κατὰ τὰς σχολικὰς διακοπὰς, ποικίλας διασκεδάσεις ὑγεινὰς εἰς τὰ πτωχὰ παιδία τῆς Ν. Ὑόρκης, καὶ πρὸς τοῦτο ἠγόρασεν ἐν μέρος τῆς παραλίας τοῦ Στάτεντ Ἰσλάνδ ἀπεχούσης ἡμίσειαν ὥραν τῆς πόλεως, τὸ ὅποιον μετεσκεύασεν εἰς ἀπέραντον ἄλσος μὲ ἐστιατόρια, γυμναστικὴν, θέατρα, ζύλινα ἀλογάκια, διάφορα παιγνίδια καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ παρεῖχε δωρεὰν εἰς τὰ ἀπόκληρα παιδία, τὰ ὅποια μετέφεραν ἐπίτηδες ναυλωμένα ὑπὸ τοῦ φιλανθρώπου δισεκατομμυριούχου ἀτμόπλοια καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς Ν. Ὑόρκης εἰς τὸ Στάτεντ Ἰσλάνδ. Ἡ ἀπέραντος ἔκτασις, ἣτις μετεβλήθη εἰς θαυμάσιον παράδεισον, ἔχῳρει 120,000 ἄρρενα καὶ θήλεα πτωχοπαῖδα τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐννοεῖται ὅτι ἤρχισαν μὲ τὰ μικρὰ καὶ ἐτελείωσαν εἰς τοὺς μεγάλους, νέους καὶ νεάνιδας. Τὰ μικρὰ συνωδεύοντο κατὰ τὸν διάπλου καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς ἀναψυχῆς ὑπὸ κυριῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς κυρίας Σθάπ, ἣτις ἀνέλαβε τὴν ἐπιτοπίαν τῶν ἔργων τοῦ συζύγου της. Λέγουσι, ὅτι ἡ γενναία αὐτὴ ἰδέα ἐστοίχισε τὸ μηδαμινὸν ποσὸν τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων φράγκων!

Οἰκοκυρικὰ μαθήματα.

Αἱ μαθήτριά εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἤρχισαν νὰ διδάσκωνται ὄχι μόνον γραμματικὴν καὶ ἐργόχειρα, ἀλλὰ καὶ πῶς νὰ ἀνατρέφουσι καὶ νὰ περαιοποιῶνται τὰ μωρὰ. Εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα τῶν θηλέων τοῦ Μάντσεστερ αἱ νεαραὶ μαθήτριά μανθάνουσι τελείως τὰ οἰκοκυρικὰ καθήκοντα. Ἐσχάτως μία διδασκάλισσα ἐνὸς σχολείου τοῦ Μάντσεστερ ἀνεκάλυψεν, ὅτι τὰ 98 ἑκατοστὰ τῶν ἀναπήρων τῆς πόλεως ἐκείνης ὄφειλον τὰ σωματικὰ των ἐλαττώματα εἰς τὸν κακὸν τρόπον τῆς περιποιήσεως μὲ τὸν ὅποιον εἶχον ἀνατραφῆ ὑπὸ τῶν μητέρων των. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου λαβοῦσαι ἀφορμὴν αἱ νεώτεροι ἀρχαὶ τῶν δημοσίων σχολείων τῶν θηλέων, ὤρισαν νυκτερινὰς ὥρας μαθημάτων, κατὰ τὰς ὁποίας διδάσκειται ἀποκλειστικῶς ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὅποιον ὄφειλον αἱ μητέρες ν' ἀνατρέφουσι καὶ νὰ περιποιῶνται τὰ μικρὰ των. Οὕτως αἱ μαθήτριά τῶν σχολείων τοῦ Μάντσεστερ ἐξέρχονται ὄχι ἀπλῶς γραμματικῶς κατηρτισμένα, ἀλλὰ κυρίως οἰκοκυρικὰ καὶ μητέρες.